

Komplexné hodnotenie obrany Slovenskej republiky za rok 2011

Obsah:

Úvod.....	2
1 Politicko-strategický rámec.....	2
2 Obranná politika Slovenskej republiky.....	2
<i>Obranná politika a plánovanie.....</i>	<i>2</i>
<i>Finančné zabezpečenie, správa majetku a kontrola.....</i>	<i>5</i>
<i>Personálne zabezpečenie rezortu obrany.....</i>	<i>6</i>
<i>Modernizácia, vyzbrojovanie a komunikačné a informačné systémy.....</i>	<i>7</i>
<i>Legislatívny rámec obrany.....</i>	<i>10</i>
<i>Medzinárodná spolupráca.....</i>	<i>11</i>
3 Ozbrojené sily Slovenskej republiky.....	13
<i>Plnenie hlavných úloh.....</i>	<i>13</i>
<i>Účasť v operáciách a misiách.....</i>	<i>14</i>
<i>Štruktúra ozbrojených síl, doktríny a mobilizačné doplnovanie.....</i>	<i>15</i>
<i>Plnenie cieľov síl a rozvoj spôsobilostí.....</i>	<i>16</i>
<i>Výcvik.....</i>	<i>18</i>
<i>Vzdelávanie a jazyková príprava.....</i>	<i>20</i>
4 Podpora obrany štátu.....	21
5 Záver.....	24
<i>Zhrnutie.....</i>	<i>24</i>
6 Odporúčania.....	25

Komplexné hodnotenie obrany Slovenskej republiky za rok 2011

Úvod

Komplexné hodnotenie obrany SR za rok je základným politicko-vojenským hodnotiacim dokumentom v pôsobnosti Ministerstva obrany Slovenskej republiky (ďalej len „MO SR“).

1 Politicko-strategický rámec

1) **Bezpečnostné prostredie** v bezprostrednom okolí SR bolo stabilné. Hrozby a výzvy pre bezpečnosť SR boli svojím charakterom porovnateľné s predchádzajúcimi rokmi. Pravdepodobnosť ozbrojeného útoku proti SR alebo jej spojencom bola nízka, rizikom však bol rastúci vojenský potenciál niektorých štátov s dosahom aj na bezpečnosť SR, ako aj proliferácia raketových a jadrových technológií. Bezpečnosť euroatlantického priestoru bola ohrozovaná zneužívaním kybernetického priestoru, nestabilitou regiónov v blízkom okolí európskeho kontinentu i na Západnom Balkáne vrátane rizík spojených s náboženským extrémizmom a migráciou. Riziko teroristických útokov v SR bolo nízke. Pretrvávali riziká spojené s pôsobením organizovaného zločinu, ilegálnym obchodom so zbraňami a ich komponentmi, pašovaním materiálov a technológií dvojakého použitia ako aj činnosťou cudzích spravodajských služieb v SR. Rozsah a následky prírodných katastrof v SR boli oproti roku 2010 nižšie.

2) **Strategické dokumenty SR v oblasti bezpečnosti a obrany** - *Bezpečnostná stratégia SR* a *Obranná stratégia SR* - z roku 2005 boli naďalej relevantné vo vzťahu k potrebám bezpečnosti a obrany SR a jej medzinárodnému postaveniu. Vývoj bezpečnostného prostredia a z neho vyplývajúce bezpečnostné výzvy, ale aj nové akcenty pri ich riešení, ktoré sa postupne presadzujú v medzinárodnom prostredí, zvýšili potrebu otvoriť širšiu spoločenskú diskusiu o úrovni a spôsobe plnenia úloh v uvedených strategických dokumentoch, a to aj v kontexte reálnych zdrojových možností SR.

2 Obranná politika Slovenskej republiky

Obranná politika a plánovanie

3) **Základný cieľ obrannej politiky SR**, ktorým je zaručenie bezpečnosti občanov a obrany štátu, sa priebežne plnil v rámci kolektívnej obrany, vo výrazne obmedzených, oproti roku 2010 znížených, zdrojových podmienkach. Dôraz sa pritom kládol na udržanie spôsobilosti Ozbrojených síl SR (ďalej len „OS SR“) potrebných na zabezpečenie základných funkcií štátu v oblasti obrany, avšak na úkor ich rozvoja. Politicko-vojenská ambícia SR bola napĺňaná na úrovni roku 2010 na hranici akceptovateľného rizika.

4) V rámci **strategického hodnotenia obrany SR**, ktoré prebiehalo od roku 2010 s cieľom definovať politicko-strategický rámec pre dlhodobý rozvoj obranného potenciálu SR vrátane OS SR a zabezpečiť stabilitu zdrojov, sa dokončila analytická fáza a začala projekcia rozvoja ozbrojených síl a ostatných súčastí rezortu obrany. Výsledkom procesu bola objektivizácia poznania stavu zaručovania obrany štátu, zintenzívnenie verejnej diskusie a obnovenie dialógu o tejto oblasti v politickej sfére, v neposlednom rade aj zastavenie poklesu obranných výdavkov SR z hľadiska ich schválenej úrovne na rok 2012, čo však nerieši dlhodobé pretrvávajúce deficity v spôsobilostiach OS SR. Postup v projekčnej fáze strategického hodnotenia obrany bol limitovaný politickou situáciou v SR v závere roka 2011 vzhľadom na to, že rozhodnutia zásadného a dlhodobého charakteru vrátane budúceho

rozvoja v oblasti obrany štátu boli prenechané novej vláde SR. V dôsledku toho nebol definovaný ani realistický koncepčný rámec rozvoja rezortu obrany vrátane OS SR.

5) V nadväznosti na stagnáciu koncepčného riešenia **bezpečnostného systému štátu** nenastal pokrok ani v rozvoji jeho subsystemu - **systému obrany štátu**. Napriek požiadavkám na kvalitatívne parametre bezpečnostného systému SR vyplývajúcim z *Bezpečnostnej stratégie SR* a potreby riešenia tejto oblasti aj v kontexte dlhodobého rastu počtu a rozsahu krízových situácií na území SR bol uznesením vlády SR č. 307/2011 zrušený organizačný rámec prípravy novej *Koncepcie bezpečnostného systému SR* a ukončením plnenia programového vyhlásenia vlády SR v závere roka zanikol aj politický mandát na riešenie tejto problematiky.

6) V mechanizmoch **krízového riadenia SR** nenastali zmeny. Vzhľadom na pokračujúcu absenciu centrálného koordinačného orgánu krízového riadenia v SR koordinovalo účasť SR v systéme reakcie NATO na krízy (ďalej len „NCRS“) MO SR, v rámci čoho počas roku participovalo na príprave nového manuálu NCRS. SR sa zúčastnila cvičenia krízového manažmentu NATO CMX 11, cvičenia konzultačných procedúr v oblasti jadrovej politiky NATO, ako aj cvičenia krízového manažmentu EÚ CME 11, pričom hlavné ciele cvičení, predovšetkým schopnosť koordinovaného spolupôsobenia zainteresovaných orgánov štátnej správy pri riešení krízových situácií, SR splnila. Pretrvávajúcim nedostatkom zapojenia SR do týchto cvičení boli limitované prostriedky komunikácie v utajenom režime a vysoká úroveň obmeny odborného personálu.

7) V **krízovom riadení MO SR** nenastala zmena. OS SR vykonali viaceré cvičenia zamerané na riešenie krízových situácií v rámci štátu so zložkami Ministerstva vnútra SR (ďalej len „MV SR“) a integrovaného záchranného systému SR (ďalej len „IZS“) vrátane cvičení v oblasti radiačnej, chemickej a biologickej ochrany (ďalej len „RCHBO“). Za účelom rozvoja medzirezortnej spolupráce bola uzavretá *Zmluva medzi Ministerstvom dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, MO SR a MV SR o vzájomnej spolupráci a poskytovaní pomoci pri pátraní po osobách, ktoré ožarujú lietadlo laserom alebo zdrojom intenzívneho svetla vo vzdušnom priestore SR*.

8) Kvalita **plánovacích procesov rezortu obrany** sa nezmenila. V porovnaní s rokom 2010, v ktorom bol spracovaný návrh rozpočtu príjmov a výdavkov kapitoly MO SR na roky 2011 až 2013, bol v roku 2011 okrem návrhu rozpočtu príjmov a výdavkov na roky 2012 až 2014 schválený aj *Programový plán rezortu ministerstva obrany na roky 2012 až 2014*. Tak ako v roku 2010 pri príprave rozpisu rozpočtu kapitoly MO SR na rok 2011, bol aj v roku 2011 pri príprave rozpisu rozpočtu kapitoly MO SR na rok 2012 uplatnený krízový manažment jeho prípravy. Dôraz bol položený na prioritné krytie zákonných náležitostí súvisiacich s personálom, krytie záväzkov z uzatvorených a platných zmlúv a krytie nevyhnutných prevádzkových výdavkov. Z dôvodu pretrvávajúcej absencie rámca dlhodobého rozvoja rezortu obrany a výrazne zníženého rozpočtu kapitoly MO SR sa procesy obranného plánovania prispôbili limitom stanoveným kapitole MO SR, čím nebolo možné v jednotlivých etapách obranného plánovania zabezpečiť ich súlad a kontinuitu.

9) Z hľadiska **priorít MO SR** bola na rozdiel od roku 2010 zachovaná medziročná stabilita. Prioritami zostali účasť v operáciách medzinárodného krízového manažmentu, ochrana vzdušného priestoru SR v rámci Integrovaného systému protivzdušnej obrany NATO (ďalej len „NATINADS“) vrátane leteckej pátracej a záchranej služby (ďalej len „LPZS“), a pripravenosť OS SR na plnenie asistenčných úloh na podporu orgánov verejnej moci na území SR, vrátane nákupu, opravy a údržby vojenskej techniky používanej pri záchranných prácach a živelných pohromách.

10) V oblasti **obstarávania** boli na základe novelizovaného zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní v znení neskorších predpisov vypracované nové *Smernice MO SR č. 19/2011 o verejnom obstarávaní*, ktoré posilnili kompetencie centrálného obstarávateľa

v rezorte obrany. *Plán obstarávania zákaziek na rok 2011 s výhľadom na roky 2012 a 2013* bol schválený v apríli 2011, pričom tak, ako v minulých rokoch, sa požiadavky na obstaranie zo strany rozpočtových disponentov počas roka menili podľa aktuálnych kritických potrieb s cieľom udržania operačných spôsobilostí na plnenie rozhodujúcich úloh OS SR.

11) Ako súčasť **hodnotiacich procesov** sa v rámci strategického hodnotenia obrany SR vykonala hĺbková analýza stavu zaručovania obrany štátu predložená vláde SR v materiáli *Východiská strategického hodnotenia obrany SR*. Na podporu rozhodovacích procesov v oblasti obrany štátu boli vypracované *Komplexné hodnotenie obrany SR za rok 2010*, pravidelné správy o plnení príjmov a čerpaní výdavkov kapitoly MO SR a ďalšie dokumenty, niektoré z nich sa predložili na Ministerstvo financií SR, Bezpečnostnej rade SR, vláde SR a Výboru Národnej rady SR pre obranu a bezpečnosť. Vypracovaná bola aj *Rezortná hodnotiacia správa o výsledkoch pravidelného hodnotenia rezortných programov a podprogramov a medzirezortného podprogramu Hospodárska mobilizácia MO SR rozpočtovej kapitoly MO SR za obdobie od 1.1.2006 do 30.6.2010*.

12) V rámci pravidelného cyklu procesu **obraného plánovania NATO** boli členskými štátmi NATO a medzinárodným civilným a vojenským štáбом NATO posúdené obranné plány SR vrátane ich finančného zabezpečenia. Závety hodnotenia upozorňujú na potrebu komplexného prístupu vlády SR k zaručovaniu obrany štátu ako neoddeliteľnej súčasti národnej bezpečnosti a na nevyhnutnosť vyčleniť adekvátne zdroje na jej zabezpečenie. Spojenci upozornili na skutočnosť, že efektívnosť a použiteľnosť jednotiek OS SR s požadovanými spôsobilosťami je neustále znižovaná opakovanými škrtmi výdavkov na obranu, ktoré eliminujú skoršie úspory získané reštrukturalizáciou rezortu obrany a znižovaním počtov. V závere roka 2011 bola pozornosť venovaná príprave nového cyklu generovania Národných cieľov 2013 pre jednotlivé členské štáty NATO tak, aby záväzky SR v rozvoji obranných spôsobilostí prijímané pre ďalšie obdobie zodpovedali nevyhnutným potrebám obrany štátu.

13) **Organizačné zmeny na MO SR** boli v porovnaní s rokom 2010 početnejšie tak na úrovni ústredného orgánu ako aj priamo podriadených úradov a zariadení. Popri reorganizácii niektorých sekcií MO SR k najvýznamnejším organizačným zmenám patrili zmeny súvisiace s centralizáciou verejného obstarávania, zrušením vojenskej prokuratúry, Vojenského folklórneho súboru Jánošík a zmeny spojené so správou budov a majetku. Vzhľadom na opatrenia smerujúce k zabezpečeniu niektorých služieb (fyzickej ochrany objektov a plnenia služieb vykurovania a obsluhy čistiarní odpadových vôd) vlastnými zamestnancami, motivované ekonomickou výhodnosťou, výsledná úroveň plánovaných počtov personálu MO SR bola porovnateľná s rokom 2010. Proces racionalizácie štruktúr MO SR a podriadených súčastí aj v kontexte strategického hodnotenia obrany nebol dokončený.

14) **Ochrana utajovaných skutočností** v rámci MO SR bola zabezpečená na úrovni porovnateľnej s predchádzajúcim rokom. Na základe kontrolnej činnosti boli zistené 3 neoprávnené manipulácie s utajovanými skutočnosťami a ďalšie priestupky. Príčinou vzniku porušení bola najmä nepozornosť oprávnených osôb pri manipulácii s utajovanou skutočnosťou a jej neoprávnené zničenie. Na požadovanej úrovni bola zabezpečená aj manipulácia a ukladanie utajovaných skutočností poskytnutých a prijatých v rámci medzinárodnej spolupráce a preprava utajovaného materiálu NATO vojenskou kuriérskou službou. Nedostatok finančných prostriedkov limitoval zavedenie nových technológií, ktoré by nahradili zastarané prostriedky šifrovej ochrany informácií, v dôsledku čoho pretrvávali v oblasti šifrovej ochrany informácií MO SR rezervy vo vzťahu ku koncepčným zámerom. Pokračoval proces III. etapy výstavby utajeného všeobecného komunikačného systému NATO (CRONOS) v podmienkach SR, vrátane hardvérových a softvérových úprav na skvalitnenie služieb.

Finančné zabezpečenie, správa majetku a kontrola

15) **Obranné výdavky SR** schválené zákonom č. 498/2010 Z. z. o štátnom rozpočte na rok 2011 dosiahli výšku 770 472 908 Eur, čo bolo oproti roku 2010 menej cca o 7,69 % a pri predpokladanom HDP vo výške 69,1 mld. Eur (7. 2. 2012) to predstavuje 1,115 % HDP. **Schválené výdavky kapitoly MO SR** boli vo výške 759 774 575 Eur, čo bolo o 7,67 % menej ako schválené výdavky kapitoly na rok 2010. To potvrdzuje trend znižovania obranných výdavkov SR, resp. výdavkov kapitoly MO SR v absolútnom i relatívnom vyjadrení, pričom z hľadiska podielu na HDP dosiahli historicky najnižšiu úroveň.

16) Rozpočtovými opatreniami Ministerstva financií SR bol limit **výdavkov kapitoly MO SR upravený** na sumu 762 438 585 Eur, ktorá bola o 10,76 % (91 944 153,2 Eur) nižšia ako upravený limit výdavkov kapitoly MO SR v roku 2010. Podiel upraveného rozpočtu na predpokladanom HDP (69,1 mld. Eur) bol 1,10 %. Pomer výdavkov na prevádzku a rozvoj v upravenom rozpočte kapitoly MO SR bol 91,5 % ku 8,5 %, čo bola oproti roku 2010 výrazná zmena v neprospech rozvoja (v roku 2010: 85,02 % ku 14,98 %). Upravený rozpočet rozpočtového disponenta 2. stupňa (náčelník Generálneho štábu OS SR) bol o 1 % (5,51 mil. Eur) nižší ako upravený rozpočet v roku 2010. Tento limit bol cca o 29 % nižší ako požadovali ozbrojené sily.

17) **Zníženie výdavkov kapitoly MO SR** sa premietlo predovšetkým do ďalšieho obmedzenia rozvoja, najmä zníženia modernizácie, pokračujúceho utlmenia výcviku s výnimkou kľúčových deklarovaných jednotiek a v konečnom dôsledku do stagnácie plnenia záväzkov SR v rozvoji spôsobilostí v rámci NATO (pri väčšine Cieľov síl NATO tým generujúc ďalší časový sklz plnenia) a poklesu operačnej pripravenosti OS SR. Zároveň sa to vo významnejšej miere premietlo aj do obmedzení rutínnej štandardnej údržby objektov v správe MO SR, servisnej podpory komunikačných a informačných systémov, ako aj do prehĺbenia nedostatkov v štruktúre a množstve predpísaných zásob OS SR.

18) V oblasti **efektívnosti a transparentnosti** vynakladania finančných prostriedkov kapitoly MO SR pokračovala aplikácia súboru systémových opatrení vyplývajúcich z legislatívy a uznesení vlády SR s dôrazom na zverejňovanie zmlúv a elektronické aukcie pri obstarávaní zákaziek a predaji nehnuteľného ale aj hnutel'ného majetku štátu v správe MO SR. Pokračovalo znižovanie počtu spravovaných objektov, rušenie neefektívnych dodávateľských zmlúv, obmedzenia v oblasti služobných ciest a prijímania zamestnancov. Ušetrené finančné prostriedky sa použili na plnenie prioritných úloh, najmä úloh OS SR. Spustením prevádzky modulu Evidencia zmlúv v integrovanom informačnom systéme MO SR sa dosiahol prehľad čerpania finančných prostriedkov v procese obstarávania. Nepodarilo sa však vo významnejšej miere realizovať systémové opatrenia zamerané na zvýšenie energetickej efektívnosti a zníženie energetickej náročnosti prevádzky nehnuteľného majetku prostredníctvom realizácie pripravených projektov energetickej efektívnosti, ani dosiahnuť výraznejší pokrok pri zosúladovaní prevádzkových parametrov často penalizovaných vodohospodárskych objektov s podmienkami platnej legislatívy.

19) Plnenie zámerov **rozvoja infraštruktúry** rezortu obrany bolo výrazne obmedzené zníženým limitom výdavkov, v dôsledku čoho sa z 20 projektov podprogramu Rozvoj infraštruktúry síl realizovalo len 7 so zameraním na dokončenie rozostavaných investičných akcií. Schválený rozpočet pre tento podprogram predstavoval sumu 7 822 000 Eur, čo bolo menej o 64,46 % oproti roku 2010. Do konca roku 2011 sa limit pre predmetnú oblasť upravil na sumu 7 193 292 Eur, čo bolo menej o 78,38 % ako upravený limit v roku 2010 a predstavovalo približne 0,9 % z upraveného rozpočtu kapitoly MO SR. Popri investičnej výstavbe, v rámci ktorej sa dokončilo 7 investičných akcií, vrátane prioritných – modernizácia letiska Sliač a dobudovanie Ústavu špeciálneho zdravotníctva a výcviku MO SR Lešť (ďalej len „ÚŠZV“), sa riešilo aj majetkovo-právne vysporiadanie nehnuteľného majetku (výkup

pozemkov na letisku Sliač). V závere roku 2011 boli pozastavené niektoré z plánovaných investičných aktivít, čo narušilo kontinuitu rozvoja infraštruktúry a zvýšilo riziká stagnácie, príp. zhoršovania sa technického stavu už i tak zastaraného nehnuteľného majetku v ďalšom období. Rozostavanosť mala naďalej klesajúcu tendenciu, najmä v súvislosti s vyčleňovaním nepostačujúceho limitu zdrojov na zabezpečovanie rozvoja infraštruktúry. Úroveň financovania tejto oblasti neumožňovala zabezpečiť udržiavanie vyhovujúceho stavu nehnuteľného majetku z pohľadu platnej legislatívy (technické a iné normy).

20) Úlohy **optimalizácie využívania nehnuteľného majetku** sa plnili v intenciách koncepčných dokumentov z roku 2009. Pokračoval prevod správy a prevod vlastníctva prebytočného majetku štátu v správe MO SR, čo pozitívne ovplyvnilo príjmovú i výdavkovú časť rozpočtu. Príjmy kapitoly MO SR za predaj nehnuteľného majetku štátu boli o 33,41 % nižšie ako v roku 2010 v súvislosti so stagnáciou realitného trhu a skutočnosťou, že do konca roka neboli uzavreté ďalšie rozpracované kúpne zmluvy. Príjmy kapitoly MO SR za odpredaj hnutel'ného majetku boli o 93,63 % vyššie ako v roku 2010 najmä ako dôsledok realizácie zmlúv týkajúcich sa ťažkej techniky pripravených v roku 2010. Znižovanie počtu objektov, častí objektov a pozemkov, ako aj počtov hnutel'ného majetku štátu v správe MO SR generovalo aj úsporu prevádzkových nákladov a nákladov spojených s daňou z nehnuteľnosti.

21) **Vnútorne kontroly** sa cielene zamerali na najviac rizikové oblasti ako dodržiavanie zákonnosti pri hospodárení s verejnými prostriedkami, verejnom obstarávaní a nakladaní s majetkom štátu. Opakovane sa zistili porušenia zákonov najmä pri hospodárení s verejnými prostriedkami, v oblasti verejného obstarávania, pri predražovaní nákupov a realizácii stavieb, nízkej efektívnosti, účinnosti a neprehľadnosti vynakladaných verejných prostriedkov a vo vykonávaní predbežnej finančnej kontroly. K závažnejším zisteniam patrili aj nedostatky v účelnosti a hospodárnosti pri realizácii a riadení projektov vyzbrojovania, pri hospodárení s materiálom, vo vybavenosti opravárenských jednotiek na vykonávanie opráv novozavedenej techniky, v oblasti vojskových skúšok, personálnej práce a tiež v samotnom systéme personalistiky. Medzi najvážnejšie kontrolné zistenia patrila strata 2,5 kg plastickej trhaviny a strata troch nočných pozorovacích prístrojov v útvaroch OS SR, čo sa stalo predmetom vyšetrovania orgánov činných v trestnom konaní. Nedostatky boli i na úseku nakladania s hnutel'ným a nehnuteľným majetkom štátu, i keď tu nastalo zlepšenie pri nakladaní s prebytočným a neupotrebitelným majetkom štátu. Vo vzťahu k predmetu porušenia všeobecne záväzných právnych predpisov a interných normatívnych aktov sú kontrolné zistenia z roku 2011 porovnateľné s kontrolnými zisteniami z roku 2010. MO SR zabezpečilo vykonanie **vonkajších kontrol** realizovaných zo strany príslušných orgánov vonkajšej kontroly, charakter kontrolných zistení bol porovnateľný s rokom 2010. Základnými príčinami vzniku zistených nedostatkov boli naďalej nedostatočná znalosť a aplikácia vecne príslušných právnych predpisov a interných noriem a nevyvodenie adekvátnych opatrení voči zamestnancom zodpovedným za zistené nedostatky.

22) Vnútorne audity na MO SR sa zamerali na oblasť verejného obstarávania, účtovníctva a zverejňovanie zmlúv. Vykonané boli aj audity výkonnosti dvoch organizačných zložiek (v pôsobnosti MO SR a Generálneho štábu OS SR) s následnými organizačnými zmenami v jednej z nich.

Personálne zabezpečenie rezortu obrany

23) V oblasti **rozvoja ľudských zdrojov** rezortu obrany nenastali zásadné zmeny. Legislatívne a finančné podmienky v tejto oblasti neumožňovali dostatočne stabilizovať personál, zvyšovať jeho motiváciu a realizovať efektívnejší manažment. Predovšetkým personálny manažment profesionálnych vojakov naďalej čelil výzve získať a udržať si kvalitný a perspektívny personál. V reakcii na to došlo k identifikácii kľúčových parametrov

kvalitatívnej úpravy súčasného systému personálneho manažmentu profesionálnych vojakov tak, aby adekvátne a flexibilne reagoval na aktuálne potreby OS SR a ekonomické možnosti štátu. V tomto kontexte začala príprava nového zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov.

24) **Odchodovosť profesionálnych vojakov** z rezortu obrany dosiahla úroveň 788 osôb, čo bolo oproti roku 2010 menej o 83 a predstavovalo cca 5,9 % z celkových fyzických počtov (z toho 40,2 % odišlo na vlastnú žiadosť najmä z dôvodu zneistenia statusu v oblasti sociálneho zabezpečenia vojakov). Do rezortu obrany bolo **zregrutovaných** 444 občanov, čo je oproti roku 2010 o 109 viac, to však nedokázalo kvantitatívne ani kvalitatívne nahradiť odídených profesionálnych vojakov. Najmä v dôsledku tohto vývoja sa prehĺbil deficit v početnom stave OS SR a poklesla **naplnenosť OS SR profesionálnymi vojakmi** na úroveň približne 86,3 %, cca o 2,6 % menej ako v roku 2010. Zlepšila sa naplnenosť vodičmi ťažkých vozidiel a ťahačov. Dlhodobo najnižšia naplnenosť pretrváva v odbornosti vojenskej zdravotníctvo, vodiči pásových vozidiel, v niektorých ženijných odbornostiach a pri lietajúcom personáli, čo má negatívny vplyv na plnenie súvisiacich úloh. Celkové fyzické počty profesionálnych vojakov v celom rezorte obrany vrátane štruktúr OS SR (bez zložiek vojenského spravodajstva) medziročne klesli cca o 3,1 %.

25) V oblasti **sociálneho zabezpečenia profesionálnych vojakov** nenastali výraznejšie zmeny. Pod gesciou MV SR v spolupráci s MO SR, Slovenskou informačnou službou a Národným bezpečnostným úradom bola spracovaná a vládou SR prerokovaná *Analýza sociálneho systému ozbrojených zložiek*, ktorá potvrdila opodstatnenosť osobitného systému sociálneho zabezpečenia ozbrojených zložiek a navrhla opatrenia, ktoré by mali zvýšiť efektívnosť využitia finančných prostriedkov na realizáciu systému sociálneho zabezpečenia príslušníkov ozbrojených zložiek a vytvoriť lepšie predpoklady pre ich kariérny rast. Vo väzbe na politickú situáciu v SR v závere roka 2011 legislatívne práce na novele zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov v znení neskorších prepisov neboli dokončené.

26) V oblasti **zamestnaneckých vzťahov** v rezorte obrany boli v súvislosti s aktuálnou legislatívou v tejto oblasti upravené príslušné interné predpisy. Počas roku došlo aj v súvislosti s reorganizačnými zmenami k zníženiu fyzických počtov zamestnancov v štátnej službe približne o 8,4 %. Predovšetkým z dôvodu zmeny zabezpečenia niektorých služieb z externého spôsobu (dodávateľsky) na výkon vlastnými zamestnancami sa zvýšil počet zamestnancov vo výkone práce vo verejnom záujme približne o 1,4 %. Celkové spoločné fyzické počty oboch týchto kategórií zamestnancov v rámci celého rezortu obrany vrátane štruktúr OS SR (bez zložiek vojenského spravodajstva) boli porovnateľné s rokom 2010.

Vyzbrojovanie, modernizácia a komunikačné a informačné systémy

27) **Modernizácia OS SR** bola minimalizovaná predovšetkým v dôsledku ďalšieho zníženia výdavkov kapitoly MO SR a nutnosti zabezpečenia základných funkcií rezortu obrany. V prevažnej miere sa realizovali zákazky zazmluvnené v predchádzajúcich rokoch. Obmedzenie modernizácie OS SR prehĺbilo zaostávanie obmeny zastaranej techniky.

28) Pre Vojenskú políciu neboli v roku 2011 obstarávané žiadne komodity z projektov podprogramov rozvoja výzbroje techniky a materiálu (ďalej len „VTM“) a komunikačných a informačných systémov (ďalej len „KIS“).

29) V oblasti **rozvoja VTM** sa realizoval prevažne nákup materiálu a techniky, ktorý sa poškodil alebo sa zničil pri riešení krízových situácií v SR a čiastkové etapy modernizácie leteckej techniky. V kontinuite s predchádzajúcimi rokmi došlo k poklesu vyčleňovaných zdrojov, schválený rozpočet pre podprogram Rozvoj VTM predstavoval sumu 15 878 453

Eur, upravený rozpočet 17 576 156,1 Eur (o 66,46 % menej ako upravený rozpočet v roku 2010), čo z upraveného rozpočtu kapitoly MO SR predstavovalo približne 2,3 % a pokrývalo požiadavky OS SR len na 8,73 %.

30) Z 29 **projektov rozvoja VTM** sa realizovalo iba 10 a to „Rádiolokačná technika“, „Automobil nákladný terénny stredný“, „Špeciálna technika“, „Špeciálna chemická technika“, „Špeciálna ženíjní technika“, „Malý terénny automobil“, „Komplexná zdravotná ochrana“, „Modernizácia leteckej techniky“ a projekty „Medzinárodná spolupráca s NATO a EÚ“ (v rámci ktorého boli hradené transfery spojené s účasťou na budovaní *Spojeneckého systému prehľadu pozemnej situácie – AGS*) a „Podpora projektov rozvoja VTM“ (expertízy a štúdie v oblasti VTM). V niektorých z nich došlo k pozastaveniu viacerých, resp. vytvoreniu nových subprojektov. Na ostatné projekty neboli alokované finančné prostriedky, alebo boli presunuté na iné účely.

31) Opakovane sa odložili veľké, finančne náročné projekty týkajúce sa obmeny hlavných druhov pozemnej výzbroje a techniky, hlavnej leteckej techniky, výzbroje a techniky vojskovej protivzdušnej obrany a protivzdušnej obrany štátu. Pozastavila sa aj realizácia väčšiny projektov a subprojektov, ktoré v predchádzajúcich rokoch prinášali aspoň čiastkový posun vo vybraných deklarovaných jednotkách a jednotkách vysielaných do operácií. Stále zhoršujúci sa stav výzbroje a techniky limituje možnosti nasadenia deklarovaných jednotiek v spoločných spojeneckých operáciách vysokej intenzity.

32) Zlepšenie nastalo iba v oblasti techniky určenej na plnenie úloh pomoci orgánom verejnej moci v prípade prírodných katastrof s využitím účelovo viazaných finančných prostriedkov v rozpočte MO SR, ďalej pri technike zdravotníckych a chemických jednotiek a v rámci etáp čiastkovej modernizácie leteckej techniky. V realizovaných projektoch sa obstarala pre OS SR prevažne technika ženíjního typu: 3 ks pojazdného stroja na vykonávanie zemných prác (malý kolesový nakladač), 10 ks prepravných plošín, 15 ks stredných nákladných terénnych automobilov - valník, 2 ks veľkého kolesového Dozéru, 1 ks samohybného kolesového lopatového rýpadla a 3 ks rýpadiel. Na Základňu pohonných hmôt Zemianske Kostol'any sa zakúpilo jedno cisternové požiarné vozidlo. Na zabezpečenie prednemocničnej starostlivosti sa obstarali 3 ks špeciálnych terénnych (sanitných) automobilov. Zároveň sa realizovali subprojekty zazmluvnené v predchádzajúcich rokoch a to dodanie 1 ks vozidla pre účely protivzdušnej obrany pozemných síl, dodanie 1 ks dekontaminačného vozidla pre jednotku RCHBO, a úhrada preddavku za dodanie 55 ks malých terénnych automobilov obstarávaných v spolupráci s Agentúrou NATO pre údržbu a zásobovanie (ďalej len „NAMSA“), ktoré absolvovali skrátené vojskové skúšky s vyhovujúcim výsledkom (dodanie v roku 2012). Opätovne sa tak potvrdil trend z minulých rokov, keď sa nákup techniky realizoval iba v niekoľkých kusoch.

33) V rámci etáp čiastkovej modernizácie leteckej techniky sa pokračovalo v prevažnej miere v plnení zmlúv uzatvorených v minulom období (úhrada časti zmluvy za dodanie kompletu kontrolno-meracej techniky na MiG-29, realizovala sa dodávka výmenných kitov pre lietadlá L-410 UVP-E20 na zabezpečenie plnenia výsadkových úloh a úloh evakuácie zranených a bol rozpracovaný projekt výstavby záložného pracoviska Centrum riadenia a upovedomovania s fyzickým ukončením v roku 2012). Jedinou novou úlohou, ktorá sa začala realizovať v roku 2011, je modernizácia vrtuľníka Mi-17M na verziu pre leteckú pátraciu a záchrannú službu - LPZS2 s plánovaným dokončením v roku 2012. Pritom v roku 2011 došlo k zastaveniu prevádzkovania 8 vrtuľníkov Mi-24, 5 vrtuľníkov Mi-2 a 1 vrtuľníka Mi-8 pred ich vyradením z výzbroje OS SR. Rastúcim problémom bola najmä obmena rádiolokačnej techniky, ktorá je morálne zastaraná, resp. s vyčerpaným technickým životom a v kontexte končiacej životnosti aj pri type, kde nie je možné predĺženie technického života, odkladanie obmeny zvýšilo riziko straty tejto techniky bez plnohodnotnej náhrady už v priebehu najbližších niekoľkých rokov.

34) Úsilie v **rozvoji KIS** bolo zamerané na dokončovanie prioritných projektov pokračujúcich z predchádzajúcich rokov, predovšetkým vo vzťahu k požiadavkám na KIS vyplývajúcich z cieľov síl. Bolo pozastavené modernizovanie dosiaľ nemodernizovaných súčastí s odsunom realizácie projektov do ďalšieho obdobia. Schválený rozpočet na podprogram Rozvoj KIS predstavoval sumu 37 907 750 Eur, upravený rozpočet bol mierne navrhovaný na úroveň 39 759 497 Eur (o 3,69 % menej ako v roku 2010), čo z upraveného rozpočtu kapitoly MO SR predstavovalo približne 5,2 %, a pokrývalo požiadavky OS SR len na 55,02 %.

35) Z 22 **projektov rozvoja KIS** sa realizovali iba 3 prioritné projekty a to „Mobilný komunikačný systém – MOKYS“, ktorého podiel na upravenom rozpočte podprogramu predstavoval 95,52 %, ďalej „Integrovaný informačný systém“ a „Budovanie a modernizácia informačno-komunikačných technológií Akadémie ozbrojených síl generála M. R. Štefánika“, ktorý bol spolufinancovaný z prostriedkov EÚ. Na ostatné projekty neboli v schválenom rozpočte alokované finančné prostriedky. Dôsledkom je posunutie termínov implementácie pozastavených projektov, čím dochádza aj k odkladu rozvoja požadovaných spôsobilostí. Vzhľadom na to sa predpokladá prehodnotenie časového rámca zabezpečenia spôsobilosťami v oblasti riadenia, velenia a komunikácie, ktoré sú rozhodujúce na plnohodnotné pôsobenie OS SR v spoločnom operačnom priestore NATO.

36) V oblasti **stacionárnych komunikačných systémov** nenastal rozvoj. Prevádzka aktuálne nasadených komunikačných technológií bola zabezpečená, ale servis zariadení v dôsledku absencie servisnej zmluvy pre prostredie komunikačných systémov počas prvých deviatich mesiacov roka, ako aj len základný a neúplný servis v mesiacoch október až december bol z hľadiska potrieb nevyhovujúci.

37) Rozvoj **informačných systémov** sa realizoval v minimálnom rozsahu s ohľadom na stanovené priority. Celková úroveň informačných systémov rezortu obrany stagnovala, zvýšili sa však riziká ohľadom ich spoľahlivosti a bezpečnosti z dôvodu nárastu funkcionality a služieb v predchádzajúcich rokoch zvyšujúcich výkonovú náročnosť avšak pri ich prevádzke na pôvodných hardvérových prostriedkoch s obmedzenou servisnou podporou v roku 2011. Tým dochádzalo k spomaleniu, občas až k nedostupnosti poskytovaných služieb. Napriek tomu, že sa pri ochrane kybernetického priestoru rezortu obrany používali zastarané hardvérové prostriedky, boli vykonané opatrenia na udržanie jeho ochrany a bezpečnosti na úrovni porovnateľnej s rokom 2010.

38) V oblasti **mobilných komunikačných systémov** - projekt MOKYS pokračoval v zmysle predmetu zmluvy testovaním funkčnosti platforiem overovacej série podsystému systému MOKYS s vyhovujúcim výsledkom. Na ich základe začala sériová výroba platforiem a do konca roku 2011 boli dodané platformy podľa kontraktu (15 ks + ďalších 10 ks pôvodne plánovaných dodať v roku 2012, ktoré sa uhradia v roku 2012), čím sa zvýšilo percento vybavenia OS SR platformami MOKYS. Dodaných bolo 10 ks nosičov kontajnerov MOKYS a vykonané vojskové skúšky (nosič typového radu MAN 8x8) s nevyhovujúcim výsledkom. Napriek značným investíciám do tohto projektu bol aj v roku 2011 systém MOKYS nefunkčný. Realizácia projektu prebieha v časovom sklze približne 3 roky. V roku 2011 sa neriešilo vybavenie OS SR bojovou rádiovou technológiou interoperabilnou so systémom MOKYS, pričom bojový rádiový systém (rádiostanice dodané v predchádzajúcich rokoch) z hľadiska komplexných požiadaviek na interoperabilitu je nevyhovujúci. Tento stav dlhodobo ohrozuje úroveň spôsobilostí riadenia a velenia OS SR pri zabezpečovaní obrany štátu a plnení medzinárodných záväzkov SR.

39) **Systém velenia a riadenia taktického stupňa (C2SYS-TS)** bol dostupný pre jednotky do stupňa družstvo iba u jedného mechanizovaného práporu. Celkovo bol stav C2SYS-TS na úrovni roku 2010.

40) V **procesoch obstarávania VTM a KIS** oproti 2010 nenastala kvalitatívna zmena, boli identifikované rovnaké problémy predovšetkým nedodržanie termínu predloženia kompletných požiadaviek u niektorých komodít, resp. ich nepredloženie vôbec, chyby, resp. chýbajúce technické charakteristiky požadovaných komodít a služieb a nepružná komunikácia medzi predkladateľom požiadavky, užívateľom a obstarávateľom.

41) V rámci **medzinárodnej spolupráce v oblasti vyzbrojovania** nenastali zásadné zmeny. SR pokračovala v aktivitách v rámci *Konferencie národných riaditeľov pre vyzbrojovanie (CNAD)*, pričom podporila reformu jej štruktúr. Na základe bilaterálnej zmluvy s NAMSIA bol riešený projekt obstarávania malých terénnych automobilov. V porovnaní s rokom 2010 nedošlo v spolupráci s Európskou obrannou agentúrou (ďalej len „EDA“) k žiadnym podstatným zmenám, SR podpísala programový dohovor o začatí realizácie projektu Európskej vzdušnej prepravnej flotily (ďalej len „EATF“) zameraného na spoločné používanie prostriedkov vojenskej leteckej dopravy, ktoré sú k dispozícii v participujúcich členských štátoch. Vypracovaná bola analýza efektívnosti doterajšieho pôsobenia SR v projektoch a agentúrach NATO a EÚ v oblasti vyzbrojovania a KIS, ktorá potvrdila, že SR z väčšej časti je len platcom členských poplatkov s minimálnym prínosom pre OS SR a priemyselné subjekty SR a stanovila úlohy spolupráce s novovytváranými agentúrami NATO.

Legislatívny rámec obrany

42) Platná legislatíva vytvárala podmienky na zabezpečenie obrany štátu v rámci kolektívnej obrany, na plnenie medzinárodných záväzkov v tejto oblasti a na výkon štátnej služby profesionálnych vojakov. K rozvoju právneho rámca prispel *zákon č. 106/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 570/2005 Z. z. o brannej povinnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 569/2005 Z. z. o alternatívnej službe v čase vojny a vojnového stavu v znení neskorších predpisov*, ktorým sa upravila problematika miesta vykonávania odvodov, oznamovacej povinnosti občanov, ktorým vznikla branná povinnosť a boli uznaní za invalidných alebo sú zdravotne ťažko postihnutí, oznamovacej povinnosti zamestnávateľa vo vzťahu k územnej vojenskej správe a rozsahu odbornej prípravy vojakov v zálohe zaradených do aktívnych záloh. Účelom *zákona č. 315/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov ozbrojených síl SR a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov* bola transpozícia smernice Rady EÚ týkajúcej sa rodičovskej dovolenky vojakov do právneho poriadku SR. *Zákonom č. 396/2011 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 11/2004 Z. z. o obrannej štandardizácii, kodifikácii a štátnom overovaní kvality výrobkov a služieb na účely obrany v znení zákona č. 277/2009 Z. z.* sa zosúladiť legislatíva SR s novými požiadavkami NATO a precizovali postupy v tejto oblasti. Nadväzne bola schválená vyhláška MO SR upravujúca podrobnosti postupov a povinností pri spracúvaní návrhov kodifikačných údajov a vyhláška MO SR ustanovujúca podrobnosti v oblasti identifikácie rizík produktu a rizík výrobcu, poskytovateľa alebo dodávateľa produktu v procese štátneho overovania kvality. Do legislatívneho procesu bol uvedený *návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 281/1997 Z. z. o vojenských obvodoch a zákon, ktorým sa mení zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 222/1996 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony s cieľom vytvoriť podmienky na voľný vstup širokej verejnosti na územie vojenského obvodu v čase, keď na tomto území nie sú vykonávané činnosti a výcvik zložiek štátu, pripravujúcich sa na plnenie úloh obrany a bezpečnosti štátu, ako aj umožniť využívanie vojenského obvodu okrem ozbrojených síl aj ozbrojenými zbormi a záchrannými zložkami (schválený ako zákon č. 96/2012 Z. z.)*.

43) MO SR participovalo na príprave ďalších zákonov týkajúcich sa obrany štátu predovšetkým v oblasti ochrany osobných údajov, zlúčenia vojenskej prokuratúry a civilnej prokuratúry a vysielania civilných expertov na výkon práce v aktivitách krízového manažmentu mimo územia SR. Do legislatívneho procesu bol uvedený *návrh zákona o výbušninách, výbušných predmetoch a munícii a o zmene a doplnení niektorých zákonov* a tiež *návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov* s cieľom okrem iného upraviť aj osobitné podmienky pre zadávanie zákaziek v oblasti obrany a bezpečnosti (schválený ako zákon č. 91/2012 Z. z.).

Medzinárodná spolupráca

44) Na **presadzovanie svojich bezpečnostných záujmov** využívala SR členstvo v medzinárodných organizáciách, mnohonárodnú a bilaterálnu spoluprácu. Príprava národných stanovísk v oblasti obrany vychádzala zo strategických dokumentov SR a využívala rezortné koordinačné mechanizmy pre NATO a EÚ ako aj spoluprácu s rezortom zahraničných vecí, pričom nastal pozitívny posun v oblasti tvorby pozícií v rámci Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ. Úroveň kvalifikovaného spracovania a efektívneho presadzovania národnej pozície v jednotlivých oblastiach bola limitovaná technickými podmienkami pre komunikáciu ústredia so zastúpeniami SR pri NATO a EÚ a medzi MO SR a Ministerstvom zahraničných SR v utajovanom režime ako aj finančne obmedzenými možnosťami účasti zástupcov ústredia na rokovaníach v zahraničí.

45) SR sa **v rámci NATO** aktívne zapájala do konzultácií k rozpracovaniu strategických, koncepčných a implementačných dokumentov NATO v nadväznosti na platnú Strategickú koncepciu NATO s dôrazom na Politickú smernicu NATO, prehodnotenie zostavy pre obranu a odstrašenie, stanovenie merateľných ukazovateľov rozvoja obranných spôsobilostí, reformu veliteľskej štruktúry NATO a agentúr NATO ako aj projekt protiraketovej obrany a rozvoj kybernetickej obrany. V kontexte iniciatívy generálneho tajomníka NATO zameranej na rozvoj obranných spôsobilostí v podmienkach obmedzených zdrojov na obranu formou tzv. inteligentnej obrany (Smart Defence) SR prijala rozhodnutie o zapojení sa do štyroch projektov v oblasti: výcviku a vzdelávania, zdravotníckej podpory, RCHBO a projektu spolupráce centier výnimočnosti NATO. SR deklarovala svoju ochotu participovať na spoločnom financovaní prvkov *Aktívnej vrstvenej protiraketovej ochrany bojiska (ALTBMD)* ako budúcej súčasťou protiraketovej obrany teritória členských štátov NATO. Pokračovalo zapojenie v mnohonárodných programoch a projektoch budovania spôsobilostí, akými sú *Spojenský systém prehľadu pozemnej situácie (AGS)*, *Dočasné riešenie strategickej leteckej prepravy* a *Mnohonárodný policajný prápor NATO* (ďalej len „MNMP BAT“). V rámci Programu NATO boja proti terorizmu bolo na území SR aktívované ako medzinárodná vojenská organizácia *Centrum výnimočnosti pre oblasť odstraňovania výbušných prostriedkov* (ďalej len „CoE EOD“) vrátane zapojenia iných štátov. SR sa zapojila aj do činnosti *Mnohonárodného logistického koordinačného centra*. Pri schvaľovaní novej partnerskej politiky NATO podporovala jej spružnenie a zefektívnenie pri zachovaní primeranej pozornosti doterajším partnerom, osobitne zo západného Balkánu. Pretrvávala nízka obsadenosť tabuľkových miest vo veliteľských štruktúrach NATO oproti záväzkom SR.

46) SR prispievala do tvorby a realizácie **Spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky EÚ** s dôrazom na operácie EÚ. Podporila zachovanie súčasnej orientácie operácie ALTHEA, zároveň zrealizovala reštrukturalizáciu príspevku OS SR do tejto operácie. Jeden príslušník OS SR pôsobil v monitorovacej misii (EUMM) v Gruzínsku. SR podporila plánovacia fázu operácie EÚ v súvislosti s konfliktom v Líbyi vyčlenením jedného príslušníka OS SR do veliteľstva operácie v Taliansku. SR sa podieľala na financovaní

d'alších operácií EÚ prostredníctvom mechanizmu ATHENA, pričom v procese jeho revízie podporovala spoločné financovanie všetkých druhov prepravy v prípade nasadenia bojových skupín EÚ (ďalej len „EU BG“). Pokračovala v účasti v programoch a projektoch EDA vrátane projektu EATF a finančne prispievala na fungovanie Satelitného centra EÚ. Napriek politickej deklarácii podpory zo strany SR nedošlo k posunu v jej praktickom zapojení do spolupráce členských štátov EÚ pri rozvoji spôsobilostí prostredníctvom iniciatívy EÚ v oblasti združovania a zdieľania. SR aktívne podporovala prehlbovanie spolupráce medzi EÚ a NATO a to najmä pri rozvoji obranných spôsobilostí a zamedzení duplikáciám.

47) V **rámci OSN** plnila SR svoje záväzky v oblasti budovania medzinárodného mieru a udržiavania bezpečnosti predovšetkým prispievaním do mierových a pozorovateľských misií OSN na Cypre a Blízkom východe.

48) V **rámci V4** najvýznamnejším úspechom slovenského predsedníctva V4 (júl 2010 – jún 2011) bola politická dohoda na úrovni ministrov obrany z mája roku 2011 o vytvorení spoločnej EU BG s pohotovosťou v prvom polroku 2016. V priebehu roka sa uskutočnili viaceré rokovania o možných príspevkoch štátov. K ďalším výsledkom predsedníctva SR patrí zlepšenie konzultačných mechanizmov vo vzťahu k témam spoločného záujmu v rámci NATO a EÚ, vytváraný mnohonárodný kurz bezpečnosti a obrany v pilotnej verzii na báze česko-slovenskej spolupráce s predpokladom otvorenia v roku 2012, zlepšenie expertných konzultácií pre rozvoj spolupráce pri tvorbe spôsobilostí a v oblasti vyzbrojovania vrátane rozpracovania návrhov na rozšírenie spolupráce národných riaditeľov pre vyzbrojovanie.

49) SR pokračovala v projekte **mnohonárodného ženijného práporu TISA**, v rámci čoho sa príslušníci OS SR zúčastnili medzinárodného veliteľsko-štábného cvičenia v Maďarsku. Na podporu mnohonárodnej spolupráce sa SR zapojila do zoskupenia Regionálna obranná spolupráca štátov strednej Európy.

50) **Bilaterálna politicko-vojenská spolupráca** sa orientovala predovšetkým na hlavných spojencov a partnerov. S USA sa spolupráca v oblasti výcviku, vzdelávania a rozvoja spôsobilostí prehlbila v súvislosti s prípravou a nasadením príspevkov OS SR do operácie ISAF. V rámci spolupráce s Českou republikou bola uzavretá medzivládna dohoda týkajúca sa oblastí vojenského leteckého výcviku, zabezpečenia leteckých cvičení, vojenskej leteckej prepravy, systému NATINADS a vykonávací protokol medzi rezortmi obrany oboch štátov o spolupráci v oblasti strategického vzdušného zdravotníckeho odsunu, zároveň lekársky personál Armády Českej republiky pomáhal na území SR po vyhlásení núdzového stavu z dôvodu hromadných výpovedí lekárov, v súvislosti s prípravou príspevku SR do operácie ISAF sa zintenzívnila tiež spolupráca vojenských polícií oboch štátov. Došlo k rozvoju spolupráce so Srbskom a Austráliou v súvislosti s účasťou v operáciách, aktivizácii vzťahov s Irakom a Indiou, ako aj k nadviazaniu novej úrovne spolupráce s ďalšími štátmi, ktorá môže mať v budúcnosti nielen vplyv na vojensko-politickú, ale i hospodársku spoluprácu (Švédsko, Gruzínsko, Azerbajdžan). S ostatnými štátmi prebiehala spolupráca na úrovni porovnateľnej s predchádzajúcim rokom.

51) V oblasti rozvoja **medzinárodnej zmluvnej základne MO SR** uzatvorilo 4 medzinárodné zmluvy, ktoré sa týkali cvičení, letovej prevádzky a rámcovej spolupráce vo vojenskej oblasti. Zároveň uzatvorilo 43 technických dohôd, memoránd o porozumení, nót o pristúpení a protokolov, ktoré upravili podmienky vykonania medzinárodných vojenských cvičení na území SR alebo mimo územia SR, pôsobenia v operáciách, podpory hostiteľskej krajiny, strategickej vzdušnej prepravy vrátane zdravotníckeho odsunu, riadenia vzdušných operácií, ďalej činnosť centier výnimčnosti NATO a spravodajského centra NATO, mnohonárodného logistického koordinačného centra, rozvoj spôsobilostí a spoluprácu v oblasti výmenných rekreácií.

52) V **oblasti kontroly zbrojenia, odzbrojenia a budovania dôvery a bezpečnosti** si SR splnila všetky povinnosti vyplývajúce z medzinárodných právne i politicky záväzných

zmlúv, dohovorov a dokumentov. V koordinácii so spojencami SR vykonala mnohonárodné inšpekcie na územiach záujmových krajín. V reakcii na pokračujúce pozastavenie implementácie *Zmluvy o konvenčných ozbrojených silách v Európe* zo strany Ruskej federácie sa SR v koordinácii s členskými štátmi NATO rozhodla pozastaviť poskytovanie vojenských informácií Ruskej federácii a neakceptovať inšpekcie tohto štátu na území SR. V súlade so *Zmluvou o otvorenom nebi* sa uskutočnil prvý spoločný pozorovací let SR s ďalším štátom nad územím tretej strany s prínosmi v rovine politickej, expertnej i finančnej. V rámci Opatrení na posilnenie dôvery a bezpečnosti v Európe uskutočnila SR na svojom území najvýznamnejšie aktivity v súlade s ustanoveniami *Viedenského dokumentu 1999* (návšteva vojenských zariadení, ukážky techniky). V oblasti *Dohody o zákaze alebo obmedzení použitia určitých konvenčných zbraní* sa SR podieľala na vytváraní protokolu na obmedzenia a zákazy použitia kazetovej munície.

3 Ozbrojené sily Slovenskej republiky

Plnenie hlavných úloh

53) OS SR zabezpečovali **hlavné úlohy** obrany štátu v rámci kolektívnej obrany v zložitých zdrojových podmienkach, ktoré vyžadovali sústrediť úsilie na **tri priority stanovené náčelníkom Generálneho štábu OS SR:**

Priorita č. 1 bola splnená v stanovenom rozsahu zabezpečením úloh v operáciách medzinárodného krízového manažmentu, úloh ochrany vzdušného priestoru SR v rámci NATINADS, úloh LPZS a posilnením pripravenosti OS SR na plnenie úloh krízového manažmentu na území SR.

Priorita č. 2 bola splnená s obmedzeniami dosiahnutím minimálnej akceptovateľnej úrovne kritických spôsobilostí príspevkov OS SR v zmysle medzinárodných záväzkov do NRF 2012 a CoE EOD, nenastal však pokrok budovaní Nasaditeľného modulu komunikačných a informačných systémov pre NATO (ďalej len „NATO DCM“), celková pripravenosť jednotky zostala na úrovni roku 2010, predovšetkým z dôvodu nedoriešenia dislokácie vrátane potrebnej úpravy infraštruktúry a nízkej personálnej naplnenosti.

Priorita č. 3 zameraná na dosiahnutie a udržanie minimálnej akceptovateľnej úrovne kritických spôsobilostí Cieľov síl NATO a príspevkov OS SR v zmysle medzinárodných záväzkov vrátane jednotiek OS SR pre NRF 2011 a NRF 2013, bola splnená s obmedzeniami. Tieto vyplývali z nedostatkov v operačnej pripravenosti u viacerých jednotiek pripravovaných v rámci cieľov síl, kde pretrvávali obmedzenia v pripravenosti personálu, technickom zabezpečení a úrovni výcviku ako výsledok dlhodobého zaostávania modernizácie vrátane finančného poddimenzovania opráv a tvorby zásob a nedostatkov v rozvoji personálu vrátane jazykových spôsobilostí.

54) **Operačná pripravenosť** jednotiek a veliteľstiev OS SR v roku 2011 mala klesajúcu tendenciu z dôvodu dlhodobo pretrvávajúcich problémov a nedostatkov vyplývajúcich zo znižovania pridelených finančných prostriedkov s dopadom na personálnu naplnenosť, materiálnu vybavenosť a následne aj na úroveň výcviku. Prioritizácia finančných prostriedkov v prospech deklarovaných jednotiek aj v roku 2011 prehlbovala rozdiely v operačnej pripravenosti deklarovaných a nedeklarovaných jednotiek.

55) Úlohy **príspevku SR do Síl reakcie NATO** (ďalej len „NRF“) 2011 boli v pohotovostnej fáze splnené. Počas prípravy deklarovaného príspevku SR do NRF 2012 neboli identifikované závažné nedostatky, ktoré by ovplyvnili jeho prípravu, príspevok bol certifikovaný a dosiahol plnú operačnú spôsobilosť. Z príspevku bol počas roku vyňatý prvok predsunutí leteckí navádzači (FAC) z dôvodu nedoplnenia materiálom, ktorý je požadovaný pre danú spôsobilosť.

56) **Vojenská polícia** splnila **hlavné úlohy** vyplývajúce zo všeobecne záväzných právnych predpisov a medzinárodných záväzkov SR. Na úroveň pripravenosti deklarovaných jednotiek Vojenskej polície pozitívne vplývala účasť na medzinárodných cvičeniach v SR a zahraničí, súčasne však pretrvávali nedostatky v materiálnej pripravenosti.

57) V rámci plnenia **asistenčných úloh** na podporu orgánov verejnej moci OS SR poskytli na území SR pomoc pri hasení požiarov, pri povodniach, boli poskytnuté premostovacie prostriedky, súčinnosť pri pátraní po nezvestnej osobe a počas Majstrovstiev sveta v ľadovom hokeji v SR. Celkom bolo na riešenie krízových situácií v SR nasadených 634 príslušníkov OS SR a 43 kusov techniky (vrtuľníky, dopravná a špeciálna technika). Úlohy boli splnené na dobrej úrovni, porovnateľnej s predchádzajúcimi rokmi, limity poskytovanej pomoci naďalej vyplývali predovšetkým z technických možností a úrovne materiálno-technického zabezpečenia OS SR.

Účasť v operáciách a misiách

58) Na konci roku 2011 pôsobilo celkovo 552 profesionálnych vojakov v 6 operáciách a misiách pod vedením NATO, EÚ a OSN, čo je oproti roku 2010 zvýšenie o 32 vojakov pri rovnakom počte operácií. Z hľadiska proporcionality účasti OS SR v operáciách sa podiel operácií a misií pod vedením NATO a EÚ zvýšil približne na 70,6 %. Z rozpočtu kapitoly MO SR bolo na pôsobenie jednotiek OS SR v operáciách a misiách medzinárodného krízového manažmentu vyčerpaných 43 745 192,7 Eur, čo je o 2,83 % menej ako v roku 2010. Pretrvávalo nedoriešené finančné zabezpečenie neplánovaných príspevkov do operácií a misií medzinárodného krízového manažmentu, resp. nasadenia OS SR v rámci NRF a EU BG tak, aby sa nerealizovalo na úkor prevádzky a rozvoja OS SR.

59) V prioritnej operácii NATO - **ISAF v Afganistane** pôsobila multifunkčná ženijná rota OS SR v Kandaháre, ďalší profesionálni vojaci plnili úlohy v provinčnom rekonštrukčnom tíme a v strážnych jednotkách na základniach v Kandaháre a Tarin Kowt a v tíme EOD. Niektorí príslušníci strážnej jednotky v Kandaháre a príslušníci tímu EOD boli ocenení nadriadenými veliteľmi vrátane medzinárodného velenia, resp. zo strany spojencov. V operačnom a výcvikovom tíme (OMLT) pre logistické zabezpečenie po navýšení počtu príslušníkov OS SR v roku 2011 prevzala SR vedúcu úlohu. V súlade s mandátom Národnej rady SR z roku 2010 bola nasadená jednotka špeciálnych síl predovšetkým na plnenie úloh výcviku, mentoringu a podporu afganských národných bezpečnostných síl. Ostatní príslušníci OS SR pôsobili v rámci národného podporného prvku a vo veliteľských štruktúrach operácie. K 31. 12. pôsobilo v operácii celkom 343 príslušníkov OS SR, čo je oproti roku 2010 nárast o 29 osôb. Jeden príslušník OS SR pôsobil na **Veliteľstve NATO v Bosne a Hercegovine**.

60) V operácii EÚ - **EUFOR-ALTHEA v Bosne a Hercegovine** boli popri pokračujúcom príspevku OS SR do štábnych funkcií na veliteľstve EUFOR (4 profesionálni vojaci) v súlade s mandátom Národnej rady SR z roku 2010 do operácie vyslaní profesionálni vojaci na plnenie úloh v rámci styčných a pozorovacích tímov. SR zároveň prevzala úlohu vedúcej krajiny Regionálneho koordinačného centra – Juh tejto operácie. K 31. 12. v tejto operácii pôsobilo 45 vojakov, čo je v porovnaní s 31. 12. 2010 - v kontexte stiahnutia strážnej jednotky (35 profesionálnych vojakov) v polovici decembra 2010 - viac o 41. Jeden príslušník OS SR pôsobil v **monitorovacej misii EÚ (EUMM) v Gruzínsku**, ako vedúci monitorovacieho tímu.

61) V mierovej misii OSN - **UNFICYP na Cypre** kontingent OS SR plnil úlohy monitorovania a zabezpečenia integrity nárazníkového pásma medzi oboma časťami rozdeleného ostrova, pričom SR bola naďalej vedúcou krajinou v jednom zo sektorov. V rámci spolupráce so Srbskom OS SR uvoľnili 39 pozícií v prospech príslušníkov Ozbromých síl Srbskej republiky, čím sa príspevok OS SR v tejto operácii redukoval a

k 31.12. bol na úrovni 159 vojakov. V pozorovateľskej misii OSN - **UNTSO** sa príspevok OS SR posilnil o jedného profesionálneho vojaka na celkovo 3 príslušníkov OS SR plniacich úlohy monitorovania dodržiavania prímeria na hraniciach Izraela a Sýrie, pričom jeden bol vo funkcii veliteľa skupiny pozorovateľov.

62) Úlohy v operáciách a misiách boli splnené na požadovanej úrovni. Limitujúcim faktorom v príprave a vysielaní personálu do operácií a misií bola naďalej najmä jazyková pripravenosť a zdravotná spôsobilosť vojakov na vyslanie mimo územia SR. Úroveň logistického zabezpečenia bola porovnateľná s rokom 2010, pretrvávala znížená kvalita niektorých druhov výzbroje a výstrojných súčiastok s opakovanými požiadavkami na ich obmenu. Preprava materiálu a osôb do operácií a misií bola v plnej miere zabezpečená, prepravu nebezpečného materiálu (zbrane a munícia) komplikovali prepravné obmedzenia.

63) Oproti roku 2010 došlo k zvýšeniu organického charakteru vysielaných jednotiek. Nasadzovanie takýchto jednotiek bolo zabezpečené v prevažnej miere na plnenie úloh strážnych jednotiek pre ISAF, i keď uvedené jednotky neplnili úlohy v súlade s ich poslaním v štruktúre OS SR. V príprave personálu do operácií došlo ku kvalitatívnemu zlepšeniu vďaka efektívnejšiemu plánovaniu a príprave výcviku, pričom boli využívané aj poznatky a skúsenosti získané z operácií. Vojenská polícia vysielala do operácií jednotlivcov alebo skupiny na plnenie policajných činností, pričom došlo k zlepšeniu ich odbornej prípravy.

64) Pokračoval **zber, analýza skúseností a následná identifikácia nových poznatkov a poučení**. V nadväznosti na to boli operatívne upravované programy výcviku, pripravený návrh na modernizáciu vojenského výstroja a výzbroje a vykonaná úprava platného predpisu na zabezpečenie zbraní a munície proti stratám a krádežiam. Na skvalitnenie činností v tejto oblasti boli vydané nové *Smernice náčelníka Generálneho štábu OS SR o získavaní poznatkov a využívaní skúseností*. Limitmi rozvoja tejto oblasti boli naďalej najmä nepostačujúce databázy poznatkov a nedostatočne vyškolený personál v oblasti analýz. Vojenská polícia pri príprave skupín a výcvikového tímu do operácie ISAF intenzívnejšie využívala skúsenosti z pôsobenia v operáciách v predchádzajúcich rokoch. Systém zberu, analýzy a identifikácie poznatkov a poučení zo skúseností u Vojenskej polície zostal na úrovni roku 2010, získané skúsenosti zdieľala s partnermi v rámci bilaterálnej spolupráce a MNMP BAT.

65) V rozvoji podmienok pre aplikáciu **komplexného prístupu SR v operáciách a misiách** nastal posun schválením *zákona č. 503/2011 Z. z. o vysielaní civilných expertov na výkon práce v aktivitách krízového manažmentu mimo územia SR a o zmene a doplnení niektorých zákonov*. Medzirezortný program pre účely vysielania civilných expertov do aktivít krízového manažmentu mimo územia SR nebol finančne zabezpečený. V praktickej aplikácii komplexného prístupu orgánov verejnej moci SR vyslaním civilných expertov posun nenastal.

Štruktúra ozbrojených síl, doktríny a mobilizačné dopĺňovanie

66) V štruktúrach OS SR sa realizovali iba čiastkové **organizačné zmeny** s cieľom stabilizovať kvalitný personál, ktoré nemali zásadný vplyv na plnenie úloh OS SR. Pomer počtov osôb na úrovni veliariach a riadiacich štruktúr k celkovým počtom OS SR sa medziročne zásadne nezmenil. Podiel bojových jednotiek (37 %), jednotiek bojovej podpory (25 %) a jednotiek bojového zabezpečenia (31 %) v štruktúre OS SR bol porovnateľný s rokom 2010. V pôsobnosti Vojenskej polície neboli významnejšie organizačné zmeny.

67) Zásadným pre **koncepčný rozvoj OS SR** bol proces strategického hodnotenia obrany SR, ktorého projekčná fáza však v roku 2011 nebola dokončená. V oblasti vyzbrojovania bol spracovaný materiál *Štruktúrovaný systém vyzbrojovania v súlade s politikou NATO pre manažment životného cyklu systému*.

68) V oblasti rozvoja a skvalitňovania **doktrín** bol dôraz položený na praktickú aplikáciu Doktríny OS SR (C). Schválené boli nové doktríny pre palebnú podporu pozemných operácií, ženíjnú oblasť a vedenie protipovstaleckých operácií. Pre implementáciu spojeneckých doktrín v podmienkach OS SR bolo doriešené správcovstvo a spracovanie implementačných dokumentov. Pokračovala aktualizácia sústavy vojenských predpisov a služobných pomôcok. V pôsobnosti Vojenskej polície bol ukončený proces novelizácie Doktríny Vojenskej polície (B) a služobnej pomôcky - Spoločná spojenecká doktrína Vojenskej polície. Súhrnný plán **obrannej štandardizácie** na rok 2011 sa priebežne plnil. Prínosom pre procesy obrannej štandardizácie bola novelizácia príslušnej legislatívy.

69) **Mobilizačné dopĺňovanie** OS SR z hľadiska ľudských zdrojov a vecných prostriedkov vrátane dokumentácie na splnenie úloh mobilizácie bolo zabezpečené. Na jednej z územných vojenských správ bolo vykonané mobilizačné cvičenie, ktoré preverilo pripravenosť na plnenie úloh. Na základe záverov z cvičenia bolo zistené, že za predchádzajúce obdobie došlo k evidentnému poklesu personálnych zdrojov pre dopĺňovanie vojakmi v zálohe, čo zvýšilo potrebu riešenia výcviku záloh.

Plnenie cieľov síl a rozvoj spôsobilostí

70) Rok 2011 potvrdil dlhodobú tendenciu znižovania úrovne **plnenia cieľov síl**, väčšina cieľov síl bola plnená s obmedzeniami alebo neplnená. Z dôvodu výrazne obmedzenej modernizácie, rozsahu výcviku a pretrvávajúcich nedostatkov v naplnenosti a pripravenosti personálu došlo k ďalšiemu utlmeniu, v niektorých prípadoch až zastaveniu rozvoja spôsobilostí podľa cieľov síl s rastúcim rizikom straty dosiahnutej úrovne spôsobilostí v nasledujúcich rokoch.

71) **Jednotky budované podľa cieľov síl** (dvojica lietadiel MiG-29 pre úlohy v rámci NATINADS, vrtuľníková jednotka s 4x Mi-17, mechanizovaná práporová skupina, národné podporné prvky, tím riadenia presunov, príspevok do centra riadenia presunov, čata EOD, prápor RCHBO, tím civilno-vojenskej spolupráce - CIMIC, mechanizovaný prápor, brigádny prvok pre psychologické operácie - PSYOPS a 2 x čata Vojenskej polície) s termínmi dosiahnutia pripravenosti v období do 1. 1. 2012 vrátane boli na minimálnej požadovanej úrovni operačnej pripravenosti na plnenie úloh, zdravotnícka jednotka ROLE 2E neabsolvovala proces certifikácie, u viacerých týchto jednotiek pretrvávali obmedzenia z hľadiska technického zabezpečenia a pripravenosti personálu. Ďalšie jednotky s termínom pripravenosti v tomto období - dopravná rota, skupina taktického vzdušného navedenia (TACP) a tímy preventívnej medicíny - nedisponovali požadovanou úrovňou operačnej pripravenosti z dôvodu technickej a materiálnej nedoplnenosti. V mechanizovanej brigáde pri počiatočnej operačnej pripravenosti pretrvávali nedostatky predovšetkým z dôvodu chýbajúcej alebo zastaranej VTM a KIS ako aj obmedzení v oblasti personálu. Vzhľadom na dosiahnutú úroveň rozvoja jednotiek s termínom pripravenosti v ďalšom období sa v kontexte všeobecnej stagnácie počas roku 2011 posilnil predpoklad, že viaceré nebudú pripravené v požadovanej kvalite a v stanovených termínoch. Tento stav vyžaduje prehodnotenie plnenia cieľov síl v rámci nového cyklu obranného plánovania NATO pri tvorbe Národných cieľov 2013 pre SR.

72) Došlo k miernemu nárastu **spôsobilostí pozemných síl** pri nasaditeľnosti, kde bola dosiahnutá úroveň 44,88 % oproti 33,81 % z roku 2010, udržateľnosť bola na úrovni 8,62 %, čo je prakticky porovnateľné s rokom 2010 (10,15 %). Prevažná väčšina spôsobilostí pozemných síl z hľadiska stavu na konci roku zaostávala za plánmi ich rozvoja, spôsobilosti v zmysle štandardov NATO boli rozvinuté v obmedzenom rozsahu, v niektorých prípadoch nerozvinuté (spôsobilosti bezpečnosti a odolnosti a časť spôsobilostí spravodajstva, sledovania, zisťovania cieľov a prieskumu – ISTAR) predovšetkým z dôvodu chýbajúcej

alebo technologicky a fyzicky zastaranej výzbroje a techniky. Spôsobilosť viesť psychologické operácie mierne vzrástla. Z hľadiska žienijných spôsobilostí došlo k progresu v zavádzaní novej techniky a nahrádzaní technologicky a fyzicky zastaraných zemných strojov pre použitie v rámci krízového manažmentu na území SR. Ostatné spôsobilosti pozemných síl zostali na úrovni porovnateľnej s predchádzajúcimi rokmi. Spôsobilosti strategického spravodajstva boli na úrovni porovnateľnej s rokom 2010.

73) **Spôsobilosti vzdušných síl** zabezpečovať nedotknuteľnosť vzdušného priestoru SR v rámci NATINADS boli rozvinuté a na úrovni porovnateľnej s rokom 2010, pričom pretrvávali negatívne vplyvy súvisiace s technickým stavom lietadiel. Spôsobilosti vrtuľníkovej prepravy v priestore nasadenia sa obnovili na úroveň roku 2009 návratom k pôvodnému počtu 4 deklarováných vrtuľníkov. Spôsobilosti pozemnej protivzdušnej obrany zostali na úrovni predchádzajúceho roku, boli obmedzené najmä technickými možnosťami zavedenej výzbroje, pričom zastaranosť palebných prostriedkov systémov protivzdušnej obrany a predovšetkým prostriedkov rádiolokačného prieskumu sa prehĺbila na kritickú úroveň. Zastavením prevádzkovania vrtuľníkov Mi-24 (skončením technickej životnosti) sa znížil rozsah dostupnej vzdušnej bojovej podpory na území SR. Ostatné spôsobilosti vzdušných síl zostali na úrovni porovnateľnej s rokom 2010. Úlohy LPZS boli splnené bez nedostatkov. Koordinácia vojenskej a civilnej letovej prevádzky bola zabezpečená. V júni 2011 boli vzdušné sily certifikované ako poskytovateľ leteckých navigačných služieb aj pre civilnú letovú prevádzku na letisku Sliač v súlade so *zákonom č. 143/1998 Z. z o civilnom letectve a o zmene a doplnení niektorých zákonov* a s príslušnými nariadeniami EÚ.

74) V **silách výcviku a podpory** spôsobilosti nasaditeľného bojového zabezpečenia zostali na porovnateľnej úrovni. Popri nedostatkoch v personálnej pripravenosti, pretrvávali obmedzenia najmä pri prepravných kapacitách, v oblasti spojovacích prostriedkov, ako aj kapacít na logistické zabezpečenie nasadenia vrtuľníkovej jednotky, v dôsledku čoho národné podporné prvky pre deklarované jednotky možno využívať iba v obmedzenom rozsahu. Budovanie spôsobilostí dopravnej roty naďalej stagnovalo. Spôsobilosti pôsobiť v extrémnom počasí zostali obmedzené na úrovni porovnateľnej s rokom 2010.

75) Spôsobilosti EOD a detekcie a likvidácie nástražných výbušných systémov (ďalej len „C-IED“) zostali obmedzené, celkovo na úrovni porovnateľnej s rokom 2010, pozitívny vplyv na ich kvalitu malo vytvorenie tímu inštruktorov vrátane uvedenia cvičiska v oblasti C-IED do používania, dodanie robotickej techniky a výcvikového materiálu v tejto oblasti, ako aj skúsenosti z nasadenia EOD tímov v operácii ISAF.

76) Spôsobilosti špeciálnych síl boli obmedzené z hľadiska odbornej pripravenosti personálu a absencie kľúčovej techniky, stav na konci roku bol porovnateľný s predchádzajúcim rokom. Spôsobilosti taktického vzdušného navedenia zostali na porovnateľnej úrovni najmä z dôvodu pretrvávajúcich nedostatkov v oblasti techniky a materiálu, čo limituje ich použitie bez externej materiálnej moci.

77) V oblasti spôsobilostí vojenského zdravotníctva pretrvávala obmedzená úroveň spôsobilostí preventívnej medicíny z dôvodu nedostatočného technického a materiálneho zabezpečenia ako aj nenaplnenosti personálom. Obstaraním odsunových zdravotníckych kapacít - sanitných vozidiel - sa redukovali hlavné obmedzenia požadovaných spôsobilostí poľnej mobilnej zdravotníckej jednotky ROLE 2E.

78) Spôsobilosť viesť operáciu v zosieťovanom prostredí a tiež spôsobilosť poskytovať geografické, geodetické, topografické a meteorologické služby zostali obmedzené a celkovo na úrovni porovnateľnej s predchádzajúcim rokom. Spôsobilosti strategickej prepravy boli zabezpečené na zmluvnom základe v požadovanom rozsahu na úrovni porovnateľnej s rokom 2010.

79) **Vojenská polícia** disponovala rozvinutými spôsobilosťami v oblasti boja, bojovej podpory a bojovej služby a špecializovanými spôsobilosťami v oblasti stabilizácie a rekonštrukcie na úrovni porovnateľnej s rokom 2010. Pretrvávali obmedzenia z hľadiska stavu a nedoplnenosti techniky, ktoré predstavujú rizikový faktor udržateľnosti dosiahnutých spôsobilostí do budúcnosti.

80) Kvalitatívny stav jednotiek a spôsobilostí OS SR sa v roku 2011 nezlepšil. Pokračoval trend zaostávania OS SR v dosahovaní štandardov NATO a úrovne ich interoperability s armádami členských štátov NATO. **Celková úroveň spôsobilostí OS SR** ako aj Vojenskej polície na konci roku 2011 bola porovnateľná s rokom 2010.

Výcvik

81) Nedostatočný zdrojový rámec neumožnil ani v roku 2011 realizovať plnohodnotný výcvik všetkých súčastí OS SR, z dôvodu čoho bol výcvik jednotiek OS SR diferencovaný podľa priorit. V prvom poradí bol zabezpečený výcvik jednotiek OS SR pre operácie medzinárodného krízového manažmentu, deklarovaných síl v systéme NATINADS a LPZS ako i jednotiek vyčleňovaných na plnenie úloh krízového manažmentu SR v rozsahu plánov použitia OS SR pre asistenčné úlohy. V ďalšom poradí bol výcvik príspevkov do NRF a ostatných jednotiek v rámci cieľov síl v rozsahu, aby sa dosiahla alebo udržala minimálna akceptovateľná úroveň kritických spôsobilostí.

82) Výcvik ostatných súčastí OS SR nepodieľajúcich sa na plnení priorit a rozhodujúcich úloh bol realizovaný v obmedzenom režime v závislosti na dostupných zdrojoch pre jednotlivé súčasti OS SR s maximálnym využitím vlastnej učebno-výcvikovej základne a najbližších posádkových cvičísk a výcvikových zariadení. V dôsledku toho nedošlo k zvýšeniu úrovne celkovej pripravenosti tých jednotiek OS SR, ktoré neboli zapojené do plnenia priorit a rozhodujúcich úloh. Výcvik bol v závislosti na možnostiach jednotky zavŕšený do stupňa družstvo až čata, čo z dlhodobého hľadiska môže mať výrazne negatívny vplyv na pripravenosť a zladenie jednotlivých spôsobilostí v rámci celých OS SR.

83) V **pozemných silách** sa výcvik plnohodnotne vykonával iba jednotkami deklarovanými do NRF 2012, NRF 2013, jednotkami pripravujúcimi sa na certifikáciu do mechanizovanej práporovej skupiny a jednotkami pripravovanými do operácií. Mechanizovaná práporová skupina na báze 11. mechanizovaného práporu, ako aj prápor RCHBO vykonávali udržiavací výcvik. Príslušníci brigádneho podporného prvku pre psychologické operácie ukončili etapu prípravy do úrovne družstva (tímu) s kontrolou zladenosti taktických PSYOPS tímov. Oproti roku 2010 došlo k zníženiu počtu taktických cvičení na úrovni čata s bojovou strelbou, pričom sa zvýšil počet taktických cvičení na úrovni čata bez bojových strelieb, odborných taktických cvičení, rotných taktických cvičení bez i s bojovou strelbou, nebolo žiadne práporové taktické cvičenie s bojovou strelbou.

84) Úroveň celkovej vycvičenosti pozemných síl bola porovnateľná s rokom 2010, v niektorých ukazovateľoch (oblasť implementácie štandardov NATO a zahrnutie nových požiadaviek do programov výcviku – proti povstalecké operácie a opatrenia proti nástražným výbušným systémom) sa zlepšila. K tomu prispela účasť jednotiek pozemných síl na dvoch medzinárodných cvičeniach vo výcvikovom centre USA v Nemecku. Priemerná prevádzkyschopnosť pozemnej výzbroje a techniky bola porovnateľná s rokom 2010.

85) Vo **vzdušných silách** bol celkový nálet na lietadlách MiG-29 zabezpečujúcich ochranu vzdušného priestoru SR v rámci NATINADS medziročne vyšší. Z celkového počtu deklarovaných 14 pilotov bolo na plnenie tejto úlohy predurčených 13, z dôvodu ukončenia služobného pomeru 4 pilotov sa dočasne znížil počet operačne schopných pilotov na 9. Ročný nálet týchto operačných pilotov MiG-29 sa oproti roku 2010 mierne zvýšil, naďalej bol však pod úrovňou odporúčaného náletu podľa štandardov NATO. V dôsledku nedostatku

finančných prostriedkov bojové streľby týchto pilotov na vzdušné ciele neboli vykonané. Na podporu spôsobilostí pre plnenie úloh v rámci NATINADS sa sily a prostriedky vzdušných síl zúčastnili medzinárodných cvičení v Poľsku, vo Francúzsku a v SR. Úlohy výcviku LPZS boli splnené. Celkový ročný nálet na vrtuľníkoch Mi-17 bol porovnateľný s predchádzajúcim rokom, priemerný nálet na posádke deklarovanej jednotky vrtuľníkov Mi-17 bol naďalej pod úrovňou odporúčaného náletu podľa štandardov NATO, pričom oproti roku 2010 došlo k obnove 6 deklarovovaných posádok. Vykonané boli ostré streľby na vrtuľníkoch Mi-17 a Mi-24. Oproti roku 2010 bol ročný nálet na lietadlách AN-26 porovnateľný, na lietadlách L-410 mierne vyšší. Ročný nálet na lietadlách L-39 bol nižší, tieto však uskutočnili bojové streľby na pozemné ciele a zúčastnili sa medzinárodného cvičenia vo Francúzsku so zameraním na precvičenie postupov a taktiky pri navedení lietadiel na pozemné ciele.

86) Výcvik jednotiek pozemných systémov protivzdušnej obrany bol zameraný na udržanie základných spôsobilostí s dôrazom na deklarovajúcu protiletadlovú čatu IGLA, ktorá vykonala bojové streľby. Ostatné jednotky protivzdušnej obrany vykonávali len udržiavací výcvik. Odborný výcvik jednotiek rádiolokačného a rádiotechnického prieskumu bol vykonávaný na úrovni porovnateľnej s rokom 2010.

87) Úroveň celkovej vycvičenosti vzdušných síl bola porovnateľná s predchádzajúcim rokom s miernym zlepšením v niektorých ukazovateľoch. Vzhľadom na nedostatočné financovanie bolo udržanie operačných spôsobilostí zabezpečené na úkor prehlbovania vnútorného deficitu v oblasti obstarania techniky a materiálu, obnovy medziopravných technických rezursov a dopĺňovania skladových zásob náhradných dielov, munície a ďalšieho materiálu. Kritickým faktorom leteckého výcviku bola naďalej nízka dostupnosť leteckej a špeciálnej techniky na plnenie úloh. Priemerná prevádzkyschopnosť leteckej techniky bola porovnateľná s rokom 2010.

88) V **silách výcviku a podpory** absolvovali plnohodnotný výcvik jednotky predurčené do NRF 2013 a personál vysielaný do operácií. Národný podporný prvok pre NRF 2012 vykonával udržiavací výcvik. Ostatné útvary a jednotky Spoločnej logistickej podpornej skupiny vykonávali iba obmedzený výcvik v rozsahu pridelených finančných zdrojov. K najvýznamnejším výcvikovým aktivitám patrila príprava príslušníkov OS SR vo výcvikovom centre USA v Nemecku pre operačný a výcvikový tím do operácie ISAF. V plnom rozsahu bol vykonávaný výcvik mužstva a poddôstojníkov, výcvikové kurzy flexibilnejšie reagovali na požiadavky zložiek OS SR. Na vycvičenosti sa negatívne prejavil aj nedostatok niektorých druhov munície pre výcvik. Výcvik vo vojenských odbornostiach „Protivzdušná obrana“ a „Rádiolokačný prieskum“ bol naďalej obmedzený. V rámci budovania NATO DCM bol do funkcií ustanovený kľúčový personál a vykonaný výcvik na národnej úrovni zameraný na základné bojové zručnosti, jazykovú prípravu a rozšírenie vodičských oprávnení.

89) V oblasti EOD bolo vykonané docvičenie ďalších príslušníkov jednotky EOD na úroveň spôsobilostí odstraňovania leteckej munície a C-IED. Došlo k zintenzívneniu výcviku v oblasti C-IED vyškolením inštruktorov výcviku pre túto oblasť a preškolením ďalších príslušníkov štábov od úrovne prápor v tejto problematike v novo vybudovanom cvičisku C-IED.

90) V 5. pluku špeciálneho určenia plnohodnotný výcvik vykonával personál vysielaný do operácie ISAF a tím HUMINT. Skupina taktického vzdušného navedenia realizovala udržiavací výcvik. V súvislosti s prípravou jednotky špeciálnych síl do operácie ISAF sa oproti roku 2010 zvýšila intenzita výcviku a účasti v odborných kurzoch v zahraničí. Implementovaním poznatkov zo spoločnej prípravy s jednotkami USA a z odborných kurzov sa zvýšila aj kvalita výcviku. Úroveň výcviku však stagnovala v oblastiach, kde je potrebné zavedenie novej techniky.

91) V rámci **Vojenskej polície** bolo ťažisko položené na prípravu jednotiek (výcvikových tímov) do operácie ISAF, na prípravu jednotky pre MNMP BAT vrátane uskutočnenia medzinárodného cvičenia na území SR a na prípravu na riešenie krízových situácií na území SR. Príslušníci Vojenskej polície tiež absolvovali výcvik vo výcvikovom centre USA v Nemecku. Kvalita a intenzita výcviku jednotiek Vojenskej polície bola porovnateľná s rokom 2010 vrátane obmedzení z hľadiska techniky a materiálu. Rozhodujúce úlohy v oblasti výcviku Vojenskej polície boli splnené.

92) K priblíženiu výcviku reálnym podmienkam boja prispievali simulačné technológie Akadémie ozbrojených síl generála M. R. Štefánika (ďalej len „AOS“) a ÚŠZV, predovšetkým živá simulácia, ktorú využívali najmä jednotky OS SR pripravované do operácie ISAF a jednotky Vojenskej polície. Prínosné boli cvičenia pozemných jednotiek v zahraničí. Do vedenia výcviku boli priebežne zapracúvané skúsenosti z operácií s dôrazom na taktickú, streleckú prípravu a prípravu v oblasti proti povstaleckých operácií, ochrany pred nástražnými výbušnými systémami a psychologických operácií.

93) Kvalita **učebno-výcvikovej základne** bola na úrovni predchádzajúceho roka. Požiadavky cvičiacich jednotiek vo výcvikových zariadeniach sa z dôvodu dlhodobého podfinancovania rozvoja v tejto oblasti darilo zabezpečovať len s obmedzením.

94) V ÚŠZV došlo oproti roku 2010 k poklesu počtu kurzov špeciálneho výcviku, výcviku jednotiek do misií poskytnutím simulačných technológií a vševojskového výcviku jednotiek OS SR na poľných výcvikových zariadeniach ako aj k zníženiu počtu účastníkov a to v rozmedzí od cca 10 % do cca 48,3 % v jednotlivých oblastiach. Naopak výcviku niektorých výkonných zložiek IZS (MV SR, Ministerstvo spravodlivosti SR, Ministerstvo financií SR) sa oproti roku 2010 zúčastnilo o 284 % cvičiacich viac.

95) V oblasti **zásob OS SR** umožnili účelovo vyčlenené finančné prostriedky v rozpočte kapitoly MO SR pre obnovu a opravy techniky nasadzovanej na území SR pri povodniach a iných prírodných pohromách zmierniť nedostatok vybraných náhradných dielov. Napriek tomu sa prehĺbil celkový deficit stavu zásob materiálu v oblastiach munície, výstrojného materiálu, náhradných dielov ako aj pohonných hmôt. Objemy finančných prostriedkov na nákup náhradných dielov ani v roku 2011 nedovolili vytváranie zásob podľa noriem.

Vzdelávanie a jazyková príprava

96) AOS získala akreditáciu na dvojročný inžiniersky študijný program *Počítačové systémy siete a služby* v študijnom odbore *Počítačové inžinierstvo* a doktorandský študijný program *Vojenské spojovacie a informačné systémy* v študijnom odbore *Vojenské spojovacie a informačné systémy*. Zároveň jej boli priznané práva uskutočňovať v študijnom odbore *Národná a medzinárodná bezpečnosť* habilitačné konanie a konanie na vymenúvanie profesorov. Úprava legislatívy umožnila vysokoškolské štúdium druhého a tretieho stupňa na AOS aj civilným študentom.

97) V rámci **vysokoškolského vzdelávania** štúdium štvorročného denného bakalárskeho štúdia ukončilo v roku 2011 vykonaním štátnej skúšky 86 študentov, čím bola forma prípravy v štvorročných bakalárskych študijných programoch na AOS ukončená. Štúdium v druhom stupni úspešne ukončilo celkom 107 študentov. Počty prijatých kadetov v akademickom roku 2011/2012 sa oproti minulému roku nezmenili (50) a zodpovedali aktuálnej potrebe OS SR. Od akademického roka 2011/2012 tak začalo študovať na AOS v dvoch ročníkoch trojročného denného bakalárskeho štúdia spolu 95 študentov. Na jednoročné externé vysokoškolské štúdium druhého stupňa nastúpilo celkom 100 študentov. V treťom stupni päťročného externého doktorandského štúdia nastúpilo na štúdium v dvoch ročníkoch celkom 25 osôb vrátane civilných študentov.

98) Pokračovalo **kariérne vzdelávanie** dôstojníkov a práporčíkov, pričom došlo ku kvalitatívnemu posunu na základe väčšieho využívania poznatkov z praxe. Centrum vzdelávania AOS pokračovalo aj v realizovaní odborných kurzov, pričom niektorých sa zúčastnili aj zamestnanci verejnej správy mimo rezortu obrany a zo súkromného sektora. V oblasti vzdelávania a prípravy mužstva a poddôstojníkov v porovnaní s rokom 2010 došlo ku kvalitatívnemu posunu spracovaním nových výcvikových programov kurzov, ktoré sú reakciou na požiadavky OS SR vyplývajúce z aplikačnej praxe. Na AOS pokračoval Medzinárodný kurz pre štábnych dôstojníkov (ISOC), ktorý absolvovali dôstojníci vyslaní z členských štátov Partnerstva za mier a členských štátov NATO vrátane SR. Došlo tiež k dohode o pokračovaní podpory tohto kurzu holandskou stranou aj v rokoch 2013 – 2015.

99) V rámci **vzdelávania v zahraničí** absolvovali vybraní profesionálni vojaci najmä kariérne kurzy v USA a odborné kurzy pre špecialistov leteckej, ženijnej, chemickej, spojovacej, personálnej a spravodajskej odbornosti, resp. kurzy pre budúcich inštruktorov výcviku v Belgicku, Českej republike, Francúzsku, Maďarsku, Nemecku, Rakúsku, Švédsku, Taliansku, Turecku, USA, Veľkej Británii.

100) **Jazyková príprava** stagnovala. Jazykové spôsobilosti profesionálnych vojakov neboli na požadovanej úrovni. Z dôvodu pokračovania vysokej odchodovosti jazykovo pripraveného personálu, obmedzeného počtu kurzov kvôli nezrealizovanej plánovanej rekonštrukcie ubytovacích priestorov na AOS a úrovne úspešnosti pri skúškach zostal celkový počet profesionálnych vojakov s jazykovou spôsobilosťou podľa štandardov NATO na úrovni 2 a 3 oproti roku 2010 na porovnateľnej úrovni, čo znamená aj stagnáciu plnenia príslušného cieľa síl. Z hľadiska jazykovej spôsobilosti nasaditeľných síl došlo k zvýšeniu jazykovej pripravenosti z 19,4 % na 33 %.

4 Podpora obrany štátu

101) Plnenie úloh v oblasti **podpory obrany štátu** bolo zamerané na implementáciu *Dlhodobého plánu prípravy a rozvoja podpory obrany štátu do roku 2015* v rámci redukovaného finančného rámca najmä prostredníctvom medzirezortného programu Podpora obrany štátu na roky 2011 – 2016. Plnenie úloh negatívne ovplyvnilo ďalšie medziročné zníženie finančných prostriedkov na tento účel u väčšiny rezortov, ktoré sa podieľajú na realizácii predmetného programu (schválené výdavky boli o 15 % nižšie ako v roku 2010). To vyžadovalo spresnenie priorít a spolu s obmedzeniami z dôvodu pretrvávania nedoriešených majetkovo-právnych vzťahov viedlo k predĺženiu časových lehôt plnenia jednotlivých úloh. Upravený rozpočet pre medzirezortný program bol vo výške 4 250 138 Eur. Reálne použitých bolo 4 014 732,9 Eur, čo bolo o 31,09 % menej ako v roku 2010. Zámer programu - vybudovaný funkčný systém obrannej infraštruktúry, účinnej civilnej podpory pre všestranné zabezpečenie činnosti OS SR a spojencov na území SR - bol splnený čiastočne.

102) Na **podprogram Dopravná a telekomunikačná podpora**, ktorý zabezpečuje Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, bolo schválených 1 327 756 Eur, použité boli finančné zdroje v objeme 1 156 630 Eur, čo bolo o 11,27 % menej ako v roku 2010. Z vecného hľadiska boli z 10 cieľov podprogramu splnené iba 2 ciele, 2 ciele splnené čiastočne, 1 nebol splnený a 5 cieľov sa nezačalo plniť v dôsledku nedoriešených majetkovo-právnych vzťahov. Zámer podprogramu bol splnený čiastočne.

103) Na **podprogram Zdravotnícka podpora**, ktorý zabezpečuje Ministerstvo zdravotníctva SR, bolo schválených aj použitých 220 653 Eur, o 10 % menej ako v roku 2010. Z vecného hľadiska bolo plnenie cieľov podprogramu zabezpečené, plánované zdravotnícke kapacity boli zaisťované a udržiavané v 25 zdravotníckych zariadeniach na úrovni 6 465 lôžok, vrátane obligatórnych zdravotníckych služieb. Zámer podprogramu bol splnený.

104) Na **podprogram Štátne hmotné rezervy pre obranu**, ktorý zabezpečuje Správa štátnych hmotných rezerv SR, boli schválené výdavky vo výške 2 462 873 Eur, použité boli finančné zdroje v objeme 2 101 090 Eur, čo bolo o 50,04 % menej ako v roku 2010. Z vecného hľadiska boli z 5 cieľov podprogramu 3 splnené, 2 sa nezačali plniť v dôsledku nedoriešených majetkovo-právnych vzťahov. Zámer podprogramu bol splnený.

105) V rámci **podprogramu Miesta riadenia pre obranu štátu** zabezpečovaného Ministerstvom vnútra SR v súčinnosti s Úradom vlády SR ako budúcim užívateľom objektu, ktorý je vyčlenený ako záložné miesto riadenia pre obranu štátu, neboli na rok 2011 plánované ani pridelené finančné zdroje. Vo vzťahu k tomuto objektu boli financované iba nevyhnutné prevádzkové náklady, čo má za následok predlžovanie doby jeho modernizácie. Zámer podprogramu nebol v roku 2011 plnený.

106) V rámci **podprogramu Výskum a vývoj na podporu obrany štátu**, ktorý zabezpečuje MO SR, boli schválené finančné prostriedky v objeme 1 176 000 Eur, čo predstavovalo cca 0,15 % z obranných výdavkov SR. Z rôznych príčin, napr. odstúpenie od plánovaných projektov zo strany riešiteľov bola časť finančných prostriedkov vrátená do štátneho rozpočtu a limit pre podprogram upravený na sumu 606 746 Eur. Reálne použitých bolo 536 359,9 Eur, čo bolo oproti roku 2010, kedy bolo čerpanie finančných prostriedkov minimálne, o 88,18 % viac finančných prostriedkov. V rámci účelovej štátnej podpory výskumu bolo podporených 6 projektov, všetky reflektovali definované priority rozvoja spôsobilostí OS SR. Boli prijaté opatrenia na vyššiu transparentnosť finančnej podpory a nové kvalitatívne kritéria merania úspechu štátnej podpory pre ďalšie obdobie. Dlhodobým limitom účinnosti štátnej podpory pre obranný výskum a vývoj, prejavujúcim sa aj v roku 2011, je vysoká fragmentácia a nízka úroveň konkurencieschopnosti obranného výskumu a vývoja SR. Zámer podprogramu bol splnený čiastočne.

107) Z hľadiska účasti SR na **medzinárodnom obrannom výskume a vývoji** pokračovalo zapojenie v činnosti vedeckých panelov a pracovných skupín Organizácie NATO pre výskum a technológie, i keď už bez participácie na riešení projektov a pri zníženom počte osôb vysielaných na rokovania. V rámci EDA pokračovala účasť SR v programoch spoločného investovania v oblasti obranného výskumu a technológií „*Ochrana síl*“ a tiež programu „*Inovatívne koncepty a novovznikajúce technológie*“, v rámci ktorého sa okrem iných zúčastňovala do konca roka prostredníctvom Žilinskej univerzity aj na výskumnom projekte HECTOR týkajúcom sa vrtuľníkovej techniky s pozitívnym medzinárodným hodnotením. Finančná podpora jej účasti v nadväzujúcom projekte však poskytnutá nebola z dôvodu požadovanej výšky podpory, ktorá by vyčerpala predpokladaný finančný limit v podprograme Výskum a vývoj na podporu obrany štátu.

108) V rámci **medzirezortného podprogramu Hospodárska mobilizácia MO SR** bolo pridelených 1 102 000 Eur, čo bolo oproti roku 2010 viac cca o 51,6 %, pričom boli vyčerpané takmer na 100 %. Napriek tomu, že úroveň financovania uchovania výrobných schopností bola nižšia ako požiadavky uchovávateľov, zásadné nedostatky sa pri plnení úloh nevyskytli. Úlohy hospodárskej mobilizácie v pôsobnosti MO SR vrátane zabezpečenia uchovania výrobných schopností v pôsobnosti Ministerstva hospodárstva SR boli splnené.

109) Na zabezpečenie úloh **podpory hostiteľskej krajiny** (ďalej len „HNS“) sa aktualizoval *Katalóg národných spôsobilostí hostiteľskej krajiny*. Stav pripravenosti štátneho územia na obranu je v súlade s doktrínou HNS. Uznesením vlády SR č. 401/2011 bol schválený návrh *Aktualizácie zaradenia stavieb a budov zaradených do kategórie objektov osobitnej dôležitosti alebo do kategórie ďalších dôležitých objektov na obranu štátu a spôsob ich ochrany a obrany*. Spracované boli plány obrany pre príslušné objekty.

110) Príprava územia na obranu pokračovala aj realizáciou **projektov spolufinancovaných z programu Bezpečnostných investícií NATO** (ďalej len „NSIP“). V rámci súboru spôsobilostí „*Zabezpečenie operačných spôsobilostí v 7 nových členských*

štátoch“ bol riešený posledný z 12 projektov modernizácie letiska Sliač „Zabezpečenie zariadenia leteckých pohonných hmôt“ s plánovaným dokončením v roku 2012. V rámci súboru spôsobilostí „Zabezpečenie a udržanie požadovanej spôsobilosti NATINADS“ bol riešený projekt „Zabezpečenie prepojenia Centra riadenia a upovedomovania s prostriedkami protivzdušnej obrany zem-vzduch“ s plánovaným dokončením v roku 2012. Z finančných prostriedkov NSIP pridelených na realizáciu projektov v SR v roku 2011 v celkovej výške 1 226 910 Eur bolo vyčerpaných 200 887,33 Eur s predpokladom dočerpania zostatku v roku 2012.

111) Úlohy v oblasti zabezpečenia **výkonu štátnej správy na úseku obrany** vyplývajúce z platných všeobecne záväzných právnych predpisov boli splnené, čo potvrdili aj vykonané kontroly. Pokračovala príprava primátorov miest a starostov obcí k zabezpečeniu doplňovania útvarov, spresnená bola dokumentácia na plnenie a zabezpečenie úloh na úseku obrany štátu. Pokračovalo vybavovanie reštitučných nárokov na území zrušeného Vojenského obvodu Javorina, k 31. 12. bolo vybavených 58,75 % žiadostí.

112) V oblasti **práce s vojenskými dôchodcami a vojnovými veteránmi** nenastali zásadné zmeny. V súlade s *Koncepciou rozvoja vojenských tradícií OS SR* prijatou v roku 2010 boli schválené *Smernice MO SR č. 42/2011 o národných a vojenských tradíciách OS SR*, ktorými sa ustanovili metódy, formy a prostriedky na upevňovanie historického povedomia, hrdosti na SR a jej ozbrojené sily a riadenie a metodické usmerňovanie v oblasti rozvoja tradícií. V oblasti starostlivosti o vojnových veteránov pokračovala tradícia oceňovania veteránov z operácií medzinárodného krízového manažmentu.

113) Vo **vzťahoch rezortu obrany k verejnosti** nastala pozitívna zmena predovšetkým v súvislosti s prezentovaním výsledkov analýz a otvorenou diskusiou o stave a budúcnosti zaručovania obrany štátu vrátane rozvoja ozbrojených síl v rámci strategického hodnotenia obrany SR. V oblasti posilňovania občianskeho charakteru obrany sa popri tom realizovali aktivity porovnateľné s rokom 2010 zamerané na informovanie verejnosti o úlohách v operáciách medzinárodného krízového manažmentu a propagáciu OS SR. Pokračovali besedy so stredoškolskou a vysokoškolskou mládežou, kde v rámci tém dominovalo strategické hodnotenie obrany a pôsobenie vojakov v operáciách. MO SR poskytovalo stáže pre študentov a realizovalo výtvarnú súťaž pre žiakov základných škôl, literárnu súťaž a vojensko-branné cvičenie pre študentov stredných škôl, dni otvorených dverí a ďalšie aktivity s prezentáciou OS SR.

114) Pokračovala **spolupráca s mimovládnyimi organizáciami a občianskymi združeniami** s profesijným vzťahom k ozbrojeným silám, uzatvorené boli 2 dohody o spolupráci medzi MO SR a občianskymi združeniami. MO SR podporilo formou dotácií v rovnakom finančnom objeme ako v roku 2010 projekty zamerané na vojenskú históriu a rozvoj vojenských tradícií, podporu branno-športových aktivít mládeže a budovanie bezpečnostnej komunity SR, pri ich rozdeľovaní sa aplikovali transparentnejšie pravidlá v súlade so zákonom č. 435/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MO SR. Pokračovala spolupráca so Slovenskou zdravotníckou univerzitou pri zvyšovaní kvalifikácie zdravotníkov v pôsobnosti MO SR. V súlade so *Zmluvou medzi MO SR a Žilinskou univerzitou o vzájomnej spolupráci* z roku 2009 bola uzatvorená vykonávacia dohoda medzi príslušnými súčasťami oboch strán v oblasti vedecko-výskumnej činnosti, vzdelávania a odbornej spolupráce pri príprave a riešení vedecko-výskumných projektov zameraných na zvýšenie bezpečnosti osôb a ochrany kritickej infraštruktúry pri použití explozívneho materiálu.

115) Úroveň **spolupráce MO SR s obranným priemyslom SR** bola porovnateľná s rokom 2010, realizovaná predovšetkým nepriamo zákazkami, na ktorých mohol participovať obranný priemysel SR (najmä špeciálna technika pre účely národného krízového manažmentu). Zo strany MO SR boli vytvárané podmienky pre zapojenie subjektov

obrného priemyslu SR do projektov v rámci NATO a EDA. Na základe *Dohody medzi MO SR a Združením obranného priemyslu SR* z roku 2010 boli za aktívnej podpory vládnych predstaviteľov v zahraničí identifikované príležitosti pre uplatnenie produkcie subjektov zo SR. Vládou SR boli zrušené *Zásady vlády SR o realizácii ofsetových operácií*, neboli realizované žiadne modernizačné projekty, pri ktorých by sa uplatnili ofsetové programy.

5 Závery

116) **Obrana SR bola okrem vlastného obranného potenciálu zabezpečovaná predovšetkým v rámci kolektívnej obrany na úrovni porovnateľnej s rokom 2010 avšak pri zvyšujúcom sa riziku jej zníženia v ďalšom období.** Kvalita a rozsah plnenia úloh obrany štátu a plnenia medzinárodných záväzkov v oblasti obrany bola limitovaná výrazne obmedzeným zdrojovým rámcom ako aj účinnosťou rezortných procesov na dosahovanie plánovaných efektov.

117) Cielenu alokáciou dostupných zdrojov v rámci krízového riadenia zdrojov na prioritné úlohy OS SR sa v požadovanom rozsahu zabezpečila účasť v operáciách medzinárodného krízového manažmentu vrátane nárastu kvality i kvantity príspevku OS SR, ochrana vzdušného priestoru SR a plnenie asistenčných úloh v prospech orgánov verejnej moci na území SR. **Plnenie týchto prioritných úloh ako aj ďalších nevyhnutných, akútnych úloh však bolo zabezpečené na úkor plnenia ostatných predovšetkým dlhodobých úloh a potrieb spojených s rozvojom spôsobilostí OS SR, ktoré boli plnené s výraznými obmedzeniami. Bez ich riešenia môže byť v ďalšom období negatívne ovplyvnené aj plnenie prioritných úloh.**

118) Historicky najnižšia úroveň výdavkov kapitoly MO SR z hľadiska podielu na HDP sa najviac premietla do ďalšieho obmedzenia rozvoja, predovšetkým zníženia modernizácie OS SR, čo spôsobilo stagnáciu ich transformácie a prehĺbilo zaostávanie rozvoja spôsobilostí podľa záväzkov SR v rámci NATO. To spolu s postupne končiacou technickou životnosťou viacerých typov výzbroje a techniky zvýšilo riziko straty aj niektorých kľúčových spôsobilostí ozbrojených síl už v najbližších niekoľkých rokoch.

Zhrnutie

119) MO SR dlhodobo predkladá kompetentným orgánom verejnej moci informácie a hodnotiace správy, ktoré identifikujú problémy a nedostatky pri zaručovaní obrany štátu a plnení medzinárodných záväzkov SR v oblasti obrany vrátane návrhov odporúčaní. Neprijatie potrebných rozhodnutí na včasné riešenie problémov v ich počiatočnej fáze sa môže negatívne prejaviť v postupnom znižovaní celkovej úrovne obranyschopnosti štátu v dôsledku dočasnej, resp. trvalej straty niektorých spôsobilostí obmedzujúc tak aj rozsah a kvalitu príspevkov SR pre kolektívnu obranu a jej schopnosť aktívne sa podieľať na udržiavaní medzinárodnej bezpečnosti a stability. Prípadné následné politické rozhodnutia o zvýšení úrovne obranyschopnosti a kredibility SR ako spojenca a partnera si v budúcnosti vyžadujú oveľa vyššie náklady.

120) Akútnosť potreby riešenia otázok obranyschopnosti a plnenia medzinárodných záväzkov SR potvrdili i závery hodnotenia obranných plánov SR a ich finančného zabezpečenia z úrovne NATO, v ktorých spojenci vyjadrili znepokojenie nad klesajúcou úrovňou obranných výdavkov SR a vyzvali na zastavenie negatívneho trendu, pričom poukázali na fakt, že pri neriešení tejto situácie bude spôsobilosť SR prispievať k plneniu úloh NATO klesať.

121) Vzhľadom na to, že rozvojové projekcie v rámci strategického hodnotenia obrany SR neboli dokončené, naďalej absentovalo systémové riešenie dlhodobých problémov zaručovania obrany štátu vrátane rozvoja OS SR. Kľúčovým opatrením na ich riešenie je vypracovanie realistického rámca dlhodobého rozvoja rezortu obrany s garanciou viacročnej zdrojovej stability.

6 Odporúčania:

- 1) V limitovanom zdrojovom rámci prednostne zabezpečiť plnenie prioritných úloh OS SR v oblasti obrany štátu a spojeneckých záväzkov.
- 2) Dokončiť strategické hodnotenie obrany SR dopracovaním Bielej knihy o obrane SR vrátane rozvojového plánu s dôrazom na kvalitatívne a kvantitatívne parametre cieľového modelu ozbrojených síl, postup jeho implementácie v reálnom zdrojovom rámci a previazanie cieľov a úloh so zdrojmi.
- 3) Zabezpečiť implementáciu záverov summitu NATO v Chicagu (2012) s dôrazom na prehĺbovanie účasti SR v mnohonárodných projektoch budovania obranných spôsobilostí a pôsobenie OS SR v operácii ISAF do roku 2014 s výhľadom po roku 2014.
- 4) Využiť prebiehajúci cyklus obranného plánovania NATO na optimalizáciu rozsahu a kvality požiadaviek na rozvoj obranných spôsobilostí pre SR na ďalšie obdobie (Národné ciele 2013).
- 5) Za účelom zefektívnenia činnosti v súlade s potrebami obrany štátu a úlohami OS SR racionalizovať všetky prvky rezortu obrany.
- 6) Pripraviť nový zákon o štátnej službe profesionálnych vojakov, ktorý umožní udržať najlepšie odborne a jazykovo pripravených profesionálnych vojakov v OS SR a vytvoriť podmienky pre dynamickejšiu obmenu ostatného vojenského personálu.
- 7) Pripraviť nový strednodobý rámec pre vysielanie jednotiek ozbrojených síl do operácií a misií medzinárodného krízového manažmentu založený na postupnej kvalitatívnej zmene príspevkov pri zvyšovaní ich vplyvu na proces transformácie ozbrojených síl.